N:o 20.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 Mars 1877, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående eganderätt till skrift och förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867.

Till Lag-Utskottets behandling hafva båda Kamrarne remitterat ofvannämnda Kongl. proposition, hvilken är af följande lydelse:

»Under erinran att de i Tryckfrihetsförordningen förekommande bestämmelser angående eganderätt till skrift behöfde i väsentlig mån omarbetas och tillökas med nya stadganden, och att, då de för ändamålet erforderliga stadganden icke kunde hänföras till den offentliga rätten eller lämpligen inrymmas i Tryckfrihetsförordningen, men de å andra sidan icke heller kunde, såsom stridande mot densammas bestämmelser, utan förändring deri antagas, första steget till vinnande af hvad som åsyftades vore, att allt, som rörde den litterära eganderätten, blefve från Tryckfrihetsförordningen afskildt, framstälde Kongl. Maj:t i nådig proposition till 1873 års Riksdag förslag till en förändrad lydelse af Tryckfrihetsförordningens § 1 mom. 1, 3 och 9, enligt hvilken de stadganden angående eganderätt till skrift, som förekommo i 9 mom. af nämnde §, skulle derifrån uteslutas och i stället intagas en föreskrift att angående sådan eganderätt skulle gälla hvad som stadgades i särskild lag, stiftad i den ordning 87 § Regeringsformen föreskrefve. Detta grundlagsändringsförslag blef utaf 1876 års Riksdag slutligen pröfvadt och antaget. Något förslag till ny lag angående eganderätt till skrift kunde dock ej, såsom afsedt varit, till nyssnämnda Riksdag framläggas, enär det i förevarande ämne inom Justitie-departementet uppgjorda lagförslag då icke hunnit undergå slutlig granskning. Vid sådant förhållande och

enär genom grundlagsändringsförslagets antagande en lucka i lagstiftningen skulle uppstått, så vida icke genom en civillag de stadganden om eganderätt till skrift, som uteslutits i Tryckfrihetsförordningen, bibehållits vid gällande kraft, till dess en fullständigare lag hunne komma till stånd, utfärdades, i enlighet med Kongl. Maj:ts af Riksdagen bifallna förslag, förordningen den 20 Mars 1876, hvarigenom nyssberörda stadganden blefvo såsom civillag tills vidare bibehållna.

Nu har emellertid det inom Justitie-departementet upprättade lagförslag i ämnet undergått grundlagsenlig granskning tillika med ett särskildt förslag till en förordning, hvarigenom lagen af den 3 Maj 1867 angående efterbildning af konstverk skulle komma att vinna tillämpning jemväl å sådan efterbildning af konstverk, som genom tryck återgifves; och har, sedan förslaget till lag angående eganderätt till skrift blifvit, i anledning af de inom Högsta Domstolen framstälda anmärkningar, omarbetadt, Kongl. Maj:t funnit godt att låta till Riksdagens godkännande öfverlemna ifrågavarande förslag.

Med bifogande af de i Statsrådet och Högsta Domstolen angående denna fråga hållna protokoll, vill alltså Kongl. Maj:t, jemlikt 87 § Regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga närlagda förslag till

1:o) lag angående eganderätt till skrift, och

2:o) förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867.

FÖRSLAG

till Lag angående eganderätt till skrift.

1 Kap.

Om skydd mot eftertryck.

1 §.

Författare vare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift, ehvad den förut blifvit offentliggjord eller förefinnes endast i handskrift.

Till skrift hänföres i denna lag jemväl musikaliskt arbete, affattadt med noter eller annan teckenskrift, så ock naturvetenskaplig teckning, land- eller sjökarta, byggnadsritning eller annan dylik teckning eller afbildning, som ej är, efter sitt hufvudsakliga ändamål, att betrakta såsom konstverk.

2 §.

Den enligt 1 § författare tillerkända rätt innebär äfven rättighet för honom att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift i öfversättning från en till annan munart af samma språk. Svenska, norska och danska anses i detta hänseende såsom olika munarter af samma språk.

3 §.

Skrift, som författare låter samtidigt utgifva på olika och å titelbladet uppgifna språk, varde ansedd såsom på hvartdera af dessa språk författad.

4 §.

Den, som öfversätter skrift till annat språk, hafve för sin öfversättning, der honom ej enligt denna lag är förbjudet att öfversättningen genom tryck utgifva, den författarerätt, som i 1 § är nämnd, en hvar obetaget att med enahanda rätt göra annan öfversättning af samma skrift.

5 §.

Utgifvare af periodisk skrift, så ock af skrift, som består af sjelfständiga bidrag från särskilde medarbetare, anses såsom skriftens författare; dock skall, der ej annorlunda blifvit aftaladt, författare af bidrag till sådan skrift, som i denna § nämnd är, vara berättigad att, sedan ett år förflutit efter det år, hvarunder bidraget offentliggjordes, detsamma särskildt utgifva.

6 §.

Författare må sin omförmälda rätt med eller utan vilkor eller inskränkning öfverlåta på en eller flere. Gör han det ej, gånge den rätt vid författarens död öfver till hans rättsinnehafvare efter lag.

Den, som genom öfverlåtelse erhållit förlagsrätt till en skrift, må ej, utan uttryckligt medgifvande af författaren, utgifva mera än en upplaga och denna ej större än ett tusen exemplar.

7 §.

Författarerätt vare gällande under författarens lifstid och femtio år efter utgången af det år, under hvilket han aflider. Der två eller flere gemensamt författat en skrift, som ej består af sjelfständiga bidrag från särskilde medarbetare, räknas dessa femtio år från slutet af den senast aflidne författarens dödsår.

8 §.

För skrift, utgifven af vetenskapligt samfund eller annan förening, som utesluter personlig författarerätt, så ock för skrift, som utgifves först efter författarens död, njutes skydd mot eftertryck i femtio år från slutet af det år, under hvilket skriften först utgafs. Lag samma vare om skrift af författare utan uppgifvet eller under diktadt namn; dock att, der författaren inom utgången af femtionde året från slutet af det år, skriften först utgafs, gifver sig till känna antingen å titelbladet till ny upplaga eller genom anmälan i Justitie-departementet och tre gånger i allmänna tidningarna införd kungörelse, han då må njuta till godo den rätt, som i 7 § sägs.

9 §.

Utgifves en skrift i flera afdelningar med inbördes sammanhang; då skall den i 8 § nämnda skyddstid räknas från det år den sista afdelningen utgafs. Har en afdelning utgifvits senare än tre år efter den närmast föregående, varde skyddstiden för den äldre af dessa afdelningar, så ock för tidigare, räknad från slutet af det år den sista bland de äldre afdelningarna utgafs.

10 §.

Der ej i Tryckfrihetsförordningen eller denna lag annorledes är stadgadt, vare såsom eftertryck förbjudet att utan vederbörandes tillåtelse annans skrift i sin helhet eller delvis trycka, så länge stadgad skyddstid derför ej förflutit. Ej varde eftertryck lofligt derföre, att oväsentliga ändringar, förkortningar eller tillägg vidtagas.

Såsom eftertryck anses jemväl, då utan tillåtelse öfversättning utgifves af annans otryckta skrift, eller öfversättning utgifves i strid mot 2 §, eller förläggare eller den, som tryckningsrätt till skrift å honom öfverlåtit, verkställer skriftens tryckning i strid mot förlagsaftalet.

11 §.

Förbudet mot eftertryck må ej utgöra hinder att vid författandet af nytt, i det väsentliga sjelfständigt arbete begagna tryckt skrift, på det sätt,

att ordagrant eller i sammandrag anföras delar deraf, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller ytterligare bearbetning;

att delar af skriften, eller, der den är af ringa omfång, hela skriften intages i sådan, ur flera arbeten hemtad samling, som göres för att tjena till bruk vid Gudstjensten, till undervisning i läsning, musik eller teckning, till historisk framställning eller till annat dylikt ändamål;

eller att ord aftryckas såsom text till musikaliskt arbete.

12 §.

Till eftertryck hänföres ej heller att i periodisk skrift införa ur annan sådan skrift hemtad uppsats, som ej är af vittert eller vetenskapligt innehåll eller eljest af större omfång och tryckt under ett vid uppsatsens början infördt förbehåll mot eftertryck.

13 §.

I alla de fall, då, efter hvad i 11 och 12 § sägs, aftryck ur annans skrift göres, bör författarens namn eller, der det ej är å skriften utsatt, den nyttjade skriftens titel uppgifvas.

2 Kap.

Om olofligt begagnande af skrifter för skådebanan.

14 §.

Dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete må ej offentligen uppföras utan samtycke af författaren eller den, som enligt denna lag inne-

har författarens rätt; dock vare offentligt föredragande af sådant arbete tillåtet, der det sker utan utstyrsel för skådebanan.

Så framt ej annorledes är aftaladt, medför samtycke, som nämndt är, för den, som det erhållit, rätt att uppföra arbetet så ofta han för godt finner, men ej att någon rätt dertill på annan öfverlåta.

Arbetets egare vare, så vida ej annorlunda är aftaladt, icke förment att lemna slikt samtycke åt flere. Har egaren åt någon lemnat uteslutande rätt att uppföra arbetet, men denne under fem på hvarandra följande år ej deraf sig begagnat, är egaren oförhindrad att lemna samtycke äfven åt andra. I afseende å redan gjorda medgifvanden räknas nämnda tidrymd af fem år från utgången af det år, hvarunder denna lag träder i kraft.

15 §.

Författares eller öfversättares rätt i det afseende, hvarom i detta kap. är fråga, gäller för hans lifstid; dock att, om han låtit arbetet utgifvas i tryck, men aflider innan fem år förflutit efter det år, då tryckningen skedde, hans rättsinnehafvare njuta sagde rätt till godo under den tid, som af de fem åren återstår. Har författaren eller öfversättaren ej gifvit sig till känna, vare det, sedan fem år förflutit från det år, under hvilket arbetet först uppfördes eller genom tryck offentliggjordes, en hvar tillåtet att samma arbete uppföra.

3 Kap.

Om påföljd af denna lags öfverträdande.

16 §.

Den, som mot denna lag gör sig skyldig till eftertryck, straffes med böter från och med tjugu till och med ett tusen kronor. Derjemte hafve han till målseganden förbrutit upplagan och ersätte honom värdet af de exemplar deraf, som ej finnas i behåll, beräknadt efter boklådspriset för exemplar af den senast utgifna rättmätiga upplagan. Är arbete olagligt allenast till viss afskild del af det hela, skall hvad här är stadgadt tillämpas endast på denna del.

För den, som i strid mot lagen uppför eller låter uppföra dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete, vare bot som ofvan är sagdt;

och skall han i skadestånd till målseganden utgifva hela det belopp, som vid tillfället influtit, utan afdrag för kostnader eller för hvad af inkomsten kan belöpa på annat stycke, som vid samma tillfälle blifvit uppfördt.

Kunna nu sagde grunder för beräkning af skada genom eftertryck eller uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete icke följas, varde skadeståndet bestämdt efter annan grund, som pröfvas skälig. Lägsta belopp, hvartill skadestånd må sättas, vare femtio kronor.

17 §.

Alla uteslutande för den olofliga tryckningen af en skrift användbara materialier, såsom stereotyp- och andre plåtar samt formar, så ock för olofligt uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete gjorda afskrifter skola tagas i beslag; och varde, der ej parterne annorlunda öfverenskomma, med det i beslag tagna så förfaret, att missbruk dermed ej kan ske.

18 §.

För öfverträdelse af stadgandet i 13 § vare straffet böter, högst ett hundra kronor.

19 §.

Hvad nu är stadgadt angående straff, skadestånd och egendoms förlust, gälle ock i tillämpliga delar för den, som, med vetskap om ett arbetes olaglighet, det till salu håller eller i riket till försäljning inför.

4 Kap.

Allmänna bestämmelser.

20 §.

Denna lag tillämpas ej blott på skrift af svensk medborgare, utan jemväl på utländings skrift, som utgifves af svensk förläggare; och kunna lagens bestämmelser, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla äfven för annat lands medborgares skrifter, som icke af svensk förläggare utgifvas.

21 §.

Eges skrift af flere, skall samtycke, som erfordras för att tryckning eller offentligt uppförande lagligen må ske, lemnas af en hvar bland dem; dock vare i fråga om musikaliskt-dramatiskt arbete tillfyllestgörande att, då texten är det hufvudsakliga, samtycke lemnas af dennes författare och, i motsatt fall, af tonsättaren.

22 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas af annan än målsegande.

23 §.

Härigenom upphäfvas förordningarna den 20 Juli 1855, angående förbud emot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af dramatiskt eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete, samt den 20 Mars 1876, angående eganderätt till skrift; och tillämpas denna lag på redan offentliggjorda arbeten; dock att de, vid den tid lagen träder i kraft, befintliga exemplar, som efter äldre lag hafva tillkommit, framgent må säljas, och att förseelser, begångna före nämnda tid, bedömas efter då gällande stadganden, så framt deruti utsatt påföljd är lindrigare än den, som i denna lag bestämmes. Ej heller må hvad i 2 kap. af denna lag är stadgadt ega tillämpning å dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete, som blifvit offentligen uppfördt innan förordningen den 20 Juli 1855 trädde i kraft.

FÖRSLAG

till förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867.

Sedan de i Tryckfrihetsförordningen förut befintliga stadganden om eganderätt till skrift blifvit derur uteslutna, förordnas härigenom, att lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867 hädanefter skall ega tillämpning jemväl å sådan efterbildning af konstverk, som genom tryck återgifves.»

Det andliga arbetet har trenne fält för sin verksamhet, litteraturen, konsten och industrien, det förra af dessa begrepp taget så vidsträckt, att det omfattar icke allenast skrifter i egentlig mening, utan äfven tonverk samt kartor och teckningar, som ej kunna till konstverk hänföras.

För detta andliga arbete är lagstiftningens skydd och uppmuntran lika vigtigt och oundgängligt som för den materiella verksamheten.

Hvad konst och industri angår, är också detta behof i hufvudsaklig mån tillgodosedt genom lagen den 3 Maj 1867 angående efterbildning af konstverk samt gällande patentlagstiftning.

Beträffande litteraturen åter, innehålla den från Tryckfrihetsförordningen af år 1812 hemtade förordningen den 20 Mars 1876 angående eganderätt till skrift och Kongl. Förordningen den 20 Juli 1855, angående förbud emot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af svenskt dramatiskt eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete, endast ofullständiga och för nuvarande förhållanden mindre lämpliga stadganden.

Ändamålet med nu föreliggande *lagförslag angående »eganderätt till skrift»* är derföre att närmare och fullständigare samt i öfverensstämmelse med nu rådande rättsuppfattning bestämma det skydd, som bör tillkomma det andliga arbetet inom litteraturens område.

På sätt Herr Statsministern till statsrådsprotokollet anfört, har vid förslagets utarbetande i främsta rummet ledning hemtats från den norska lagen af den 8 Juni 1876 »om Beskyttelse af den saakaldte Skrifteiendomsret» jemte de af Assessoren Bachke författade motiv till samma lag. Vidare hafva rådfrågats den danska lagen af den 29 December 1857 »om Eftertryck m. m.», med deri genom lagarne af den 23 Februari 1866 och den 21 Februari 1868 gjorda ändringar, äfvensom lagen af den 11 Juni 1870 »betreffend das Urheberrecht an Schriftwerken, Abbildungen, musikalischen Kompositionen und dramatischen Werken», hvilken lag utfärdats för Nordtyska förbundet, men numera gäller för hela tyska riket.

Lagförslagets bestämmelser äro sålunda hufvudsakligen öfverensstämmande med hvad som redan blifvit godkändt och antaget af de folk, som i bildning, civilisation och härkomst stå oss närmast; och Utskottet har också funnit, att de grundsatser, hvarpå förslaget är bygdt, i allmänhet ej lemna rum för berättigade anmärkningar.

I några få fall har Utskottet likväl en från förslaget afvikande uppfattning och går nu att derför redogöra.

Härvid möter främst frågan om öfversättningsrätten.

Enligt det Kongl. förslaget får en skrift under skyddstiden, utan tillstånd af författaren, ej öfverflyttas till danska eller norska språken, likasom en på flera andra språk samtidigt utgifven skrift ej får utan författarens begifvande till något af dessa språk öfversättas. Men med dessa undantag är öfversättningsrätten helt och hållet fri.

Det synes likväl Utskottet, att författarens rätt till alstren af hans andliga verksamhet ej bör vara inskränkt blott till det språk, hvari han sjelf klädt sina tankar. Författaren har ett helt naturligt intresse att kunna förekomma en dålig öfversättning af sitt arbete och billigt synes också vara, att han må åtnjuta åtminstone någon del af den vinst, som öfversättningen kan medföra. Detta senare skäl har en särskild betydelse för författare å andra än de stora kulturspråken. Ett arbete på författarens eget språk, som har ett jemförelsevis ringa område, kan ej erhålla någon afsättning jemförlig med den, som en öfversättning till franska, tyska eller engelska språken kan påräkna, derest arbetet är af värde och författarens rykte stadgadt. Är rätten till öfversättning författaren förbehållen, kan denna i sådant fall ofta bereda honom vida större ekonomisk fördel än han kan påräkna af originalet. De ekonomiska vilkoren för vetenskapligt och vittert författareskap äro ingalunda likgiltiga. Stå dessa lågt, måste den inhemska litteraturen blifva derpå lidande och råkar lätt i förfall. Dennas plats intages då af främmande litteratur, och en främmande folkandes skapelser komma att utgöra de bildade klassernas andliga näring. Ett sådant förhållande kan åter i längden ej undgå att verka skadligt på ett lands nationella lif. Det har väl blifvit sagdt, att för ett folk, hvars språkområde vore så inskränkt, som det svenska, kunde ett band på öfversättningsfriheten icke undgå att verka hämmande på spridning af kunskap och upplysning. Behofvet för ett sådant folk att fullständiga sin egen litteratur med öfversättningar från utlandets bättre verk vore oändligt mycket större, än det som förefunnes hos folk med vidsträckt språkområde och betydligt rikhaltigare litteratur än den svenska; och det kunde befaras å ena sidan, att de utländska författarne skulle icke sällan fordra så höga arfvoden för rättigheten att i svensk öfversättning utgifva sina arbeten, att vår inhemska litteratur komme att under skyddstiden sakna månget värdefullt utländskt verk och å andra sidan, att de utländska förläggarne i allmänhet icke skulle bjuda de svenska författarne någon motsvarande godtgörelse för rättigheten att öfversätta svenska arbeten. Men öfver dessa betänkligheter står den grundsats, att man vid lagstiftning icke får, af hänsyn till hvad som möjligen kan vara mera eller mindre nyttigt, af-

vika från hvad som rätt är; och rätt synes det Utskottet vara att åt författare bereda skydd lika väl mot öfversättning som mot rent eftertryck af hans arbete.

Detta synes också så mycket vigtigare, som Utskottet, enligt hvad här nedan omförmäles, icke kunnat godkänna den i 20 § af det Kongl. förslaget svenska förläggare tillerkända särskilda rätt, hvarigenom åter utländska författare betagas möjlighet att genom enskild uppgörelse med förläggare förskaffa sin skrift det skydd, hvartill nämnda § gifvit anledning.

Utskottet har emellertid ansett hvarken lämpligt eller behöfligt att stadga lika långt skydd mot öfversättning som mot eftertryck. Fall kunna stundom förekomma, då det ej ligger i författarens intresse att föranstalta om en öfversättning af sin skrift, och ett förbud för annan att gå i författning härom skulle för sådan händelse, utan något gagn för författaren, endast hindra dem, som ej förstode dennes språk, att draga nytta af hans arbete. Vill eller kan författaren ej sjelf eller genom annan öfversätta sin skrift, kan ej skäligen begäras, att sådan öfversättning, af undseende för hans rätt, skall helt och hållet förbjudas. Författarens rätt i förevarande hänseende synes Utskottet väl och tillräckligt tillgodosedd, om hans skrift skyddas mot öfversättning under en viss kortare tid, t. ex. af fem år från det originalet utkom, och under vilkor, att han inom två år från samma tid om öfversättningen föranstaltar.

Utgående från samma grundsatser, innehåller också tyska lagen stadganden om skydd för öfversättning, hvars utgifvande af författaren påbörjats inom ett och fullbordats inom tre år från det originalet utkommit; och styrelsen för finska folket, hvars språkområde är detsamma som vårt och hvars litterära verksamhet till sitt omfång är ännu mindre än vår, har ej fruktat att i det förslag till lag angående författares rätt, som för nu församlade ständer är framlagdt, upptaga stadganden om skydd mot öfversättning.

I enlighet med de åsigter, för hvilka Utskottet sålunda redogjort, har Utskottet ansett, att en ny §, innehållande bestämmelser i ofvan angifna syftning, borde efter 3 § i förslaget intagas; dervid Utskottet vill fästa uppmärksamhet derå, att det föreslagna skyddet icke tillgodokommer utländsk författares arbeten förr än genom konvention enahanda skydd blifvit i hans land svensk författare beredt.

Öfriga anmärkningar, hvartill Utskottet ansett lagförslaget föranleda, äro dels af mindre principiel betydelse och dels afseende sjelfva redaktionen, hvadan desamma lämpligast torde böra anföras under de paragrafer, som deraf beröras.

1 §.

Då ordet »tryck» på flera ställen i lagförslaget förekommer uti en vidsträcktare betydelse än man i allmänhet ger detsamma, har Utskottet ansett lämpligt att i ett särskildt moment under denna § uttryckligen förklara, hvad med tryck skall i förevarande lag förstås.

Utskottet vill dervid erinra, att, ehuru mångfaldigande af litterära alster i allmänhet sker på mekanisk väg, sådant likväl stundom skett genom fotografi och att andra likartade sätt, om ej ännu försökte, likväl kunna tänkas förekomma. Af sådan anledning och då det ej bör vara mera lofligt att begagna det ena än det andra af dessa sätt för en skrifts mångfaldigande, har Utskottet ansett momentet böra lyda sålunda:

»Med tryck förstås en skrifts mångfaldigande på mekaniskt, fotografiskt eller annat likartadt sätt».

Vid det förhållande, att ordet »tryck» sålunda förklarats innebära ett mångfaldigande, har Utskottet i paragrafens första moment utbytt ordet »mångfaldiga» mot »utgifva».

I andra momentet har uttrycket »musikaliskt arbete affattadt med noter eller annan teckenskrift» ansetts böra ändras till »musikaliskt arbete affattadt i not- eller annan teckenskrift».

2 §.

Att benämna en skrifts öfverflyttande från en till annan munart af samma språk för öfversättning, synes Utskottet mindre rigtigt och en särskild anledning att här undvika denna benämning förefinnes i den omständighet, att det skydd, som denna § tillerkänner författaren mot en dylik öfverflyttning, är af helt annan art än det vilkorliga och mindre varaktiga skydd, som Utskottet i § 4 föreslagit, mot hvad som vanligen förstås med öfversättning, eller en skrifts öfverflyttande till helt andra språk.

Utskottet har alltså ansett uttrycket »mångfaldiga sin skrift i öfversättning från en till annan munart af samma språk» böra förändras till »utgifva sin skrift på annan munart af samma språk».

4 §.

Angående tillägget af denna § äro motiv af Utskottet redan anförda.

6 §. (5 § i det Kongl. förslaget).

Meningen med denna § torde otvifvelaktigt vara den, att utgifvare af periodisk skrift, som består af sjelfständiga bidrag från särskilda författare, endast har författarerätt till skriften i dess helhet, d. v. s. att han väl har rätt att, med andras uteslutande, åter omtrycka hela den periodiska skriften eller afdelningar deraf, men ej rätt att särskildt utgifva något af bidragen. Men då ordalydelsen af § möjligen skulle kunna leda till någon tvekan härutinnan, har Utskottet ansett sådant böra förekommas genom uttryckligt förklarande, att utgifvaren anses såsom författare endast till skriften i dess helhet.

7 §. (6 §.)

Det här begagnade uttrycket, att författare må på »en eller flere» öfverlåta den rätt till en skrift, som honom tillkommer, skulle möjligen kunna föranleda till en sådan tolkning, att författaren kunde till flera olika personer samtidigt och med samma rätt lemna tillstånd till ett arbetes utgifvande, hvilken tolkning vunne stöd af den omständighet, att samma uttryck begagnas i 14 § angående författares rätt att gifva samtycke till arbetes offentliga uppförande, hvilket samtycke åter kan lemnas samtidigt till flera olika personer. Ett sådant förfarande skulle emellertid, om det af lagstiftningen godkändes, kunna föranleda åtskilliga förvecklingar och står för öfrigt, enligt Utskottets åsigt, i strid mot den allmänt gällande rättsgrundsats, att en viss bestämd rättighet, der ej annorlunda uttryckligen aftalats, icke kan tillkomma mer än en personlighet, vare sig att denna utgöres af en enskild person eller en så kallad persona moralis, bestående antingen af ett bolag eller ett consortium af flera enskilda personer. Utskottet har alltså ansett angeläget förekomma, att en dylik tolkning af detta lagbud skulle kunna göra sig gällande, och af sådan anledning utbytt anmärkta uttryck mot ordet »annan».

I andra momentet stadgas, att en upplaga af en skrift skall, der annorlunda ej aftalats, anses utgöra högst 1,000 exemplar. Enligt upplysningar, som tillhandakommit Utskottet, lärer det likväl numera vara

ganska sällsynt, att en skrift utgifves i en så liten upplaga. Det sätt för böckers spridning, som i allmänhet nu begagnas, eller att till alla bokhandlare inom riket och i många fall äfven till grannländernas större boklådor till försäljning i kommission öfversända flera exemplar af en utkommen skrift, förutsätter en temligen stark upplaga, hvilken sällan lärer understiga 1,500 exemplar. På grund häraf har Utskottet ansett en upplagas storlek, då bestämdt aftal derom ej träffats, böra bestämmas till sistnämnda antal exemplar.

8 §. (7 §.)

Författares rätt gäller enligt denna § i hans lifstid och femtio år efter utgången af det år, under hvilket han aflider. Skulle nu detta stadgande tolkas strängt efter dess ordalydelse, torde deraf följa, att berörda rätt upphörde vid författarens död och först åter vidtoge med början af året näst efter hans frånfälle. I stället för den omredigering af stadgandet, hvartill berörda anmärkning kunde föranleda, har Utskottet ansett lämpligt att bland »Allmänna bestämmelser» intaga en ny §, innehållande stadgande derom, att vid bestämmande af skyddstid för skrift inberäknas ej det kalenderår, under hvilket dess författare aflidit eller skriften utkommit. Härigenom vinnes ock den fördel, att tidsbestämmelserna icke blott i förevarande paragraf utan äfven på flera andra ställen i lagen kunna förenklas.

11 §. (10 §.)

Bland de lättaste och kanske allmännaste sätt, att använda ett musikaliskt arbete till frambringande af ett i viss mån nytt sådant, är att omsätta detsamma för andra, flera eller färre instrumenter eller till andra stämmor. En sådan omsättning är emellertid ej något så beskaffadt sjelfständigt arbete, att den utan tonsättarens medgifvande bör vara tillåten. Bestämmelserna i förevarande § torde likväl möjligen lemna rum för någon tvekan, huruvida de äro på omnämnda fall tillämpliga; och då, på sätt anfördt är, dylika omsättningar ofta förekomma, har Utskottet ansett lämpligt att tillägga ett uttryckligt stadgande i berörda hänseende.

Ofvan anmärkta ändring i 2 § och 4:de §:s införande hafva föranledt ett par mindre förändringar i förevarande §, hvilken jemväl i afseende å formen blifvit af Utskottet delvis omredigerad.

12 §. (11 §.)

Enligt denna § är begagnande af tryckt skrift, utan författarens begifvande, ej tillåtet i annat än nytt, i det väsentliga sjelfständigt arbete. Svårt är emellertid att kalla t. ex. en psalmbok, en läsebok för skolan eller ett dylikt samlingsverk, der utgifvarens åtgärd inskränkt sig till sjelfva ordnandet af verkets innehåll, för ett väsentligen sjelfständigt arbete. Att åter förbjuda utgifvandet af dylika verk utan samtycke af alla de författare, hvars arbeten deri intagas, synes Utskottet ej lämpligt. I allmänhet kan man antaga, att sådana samlingar, med hänsyn till deras speciella syftemål och hvarje särskild beståndsdels jemförelsevis underordnade betydelse i förhållande till det hela, icke böra tillskynda de författare, från hvilka bidragen äro lånade, någon ekonomisk förlust. Tvärtom torde ej sällan ett sådant samlingsverk, hvars spridning kan vara ganska vidsträckt, bidraga att göra en författare känd och omtyckt samt dymedelst befordra afsättningen af hans skrifter. Det är också för allmänheten af ej ringa vigt, att icke utgifningen af samlingsverk, hvilka för undervisningen och folkbildningen hafva stor betydelse, allt för mycket försvåras.

Under förutsättning att Utskottets åsigt härutinnan skulle gillas, måste likväl, på det icke rättigheten att utgifva samlingar af andras arbeten skall kunna leda till missbruk, större än de fördelar man dermed afsett, noga bestämmas de ändamål, hvarför sådana samlingar få göras. Dervid torde förslagets bestämmelser böra bibehållas, så vidt de afse arbeten som tjena till undervisning i läsning, musik eller teckning samt till historisk framställning, hvarjemte Utskottet utbytt det i Kongl. förslaget använda uttrycket »Gudstjensten» till »andaktsöfning». Deremot har Utskottet ansett, att orden »till annat dylikt ändamål» skulle kunna gifvas en allt för vidsträckt betydelse och medföra osäkerhet vid tillämpningen, hvadan desamma uteslutits.

Enär stadgandet att som eftertryck ej skall anses, att ord aftryckas såsom text till musikaliskt arbete, möjligen skulle kunna föranleda dertill, att det ansåges lofligt trycka sådan text särskildt, då den också särskildt skulle kunna försäljas, har Utskottet, i ändamål att förekomma en dylik tolkning, äfven föreslagit någon ändring i ordalydelsen af berörda stadgande.

13 §. (12 §.)

Af Herr Statsministerns anförande till stadsrådsprotokollet framgår, att denna § bör tolkas sålunda, att förbehåll mot eftertryck skall göras

för att från införande i annan periodisk skrift freda såväl uppsatser af vittert och vetenskapligt innehåll som andra uppsatser af större omfång, hvilka förut intagits i annan periodisk skrift; men då ordalydelsen af paragrafen äfven medgifver den tydning, att ett dylikt införande af vetenskapliga och vittra artiklar skulle i alla händelser anses såsom eftertryck, äfven om förbehåll deremot ej blifvit gjordt, så har Utskottet ansett nödigt att, till undvikande af sådan tvetydighet, vidtaga en omredigering.

(13 § i det Kongl. förslaget.)

Stadgandet i denna § skulle föranleda dertill, att, om aftryck gjordes ur en periodisk skrift, borde, för den händelse att den återgifna uppsatsens författare utsatt sitt namn, detta och ej skriftens titel uppgifvas. Häraf skulle åter följa, att en med författarens namn undertecknad artikel kunde i flera periodiska skrifter införas utan att någonting angåfve, för hvilken af dessa den blifvit författad. Enligt 5 § af det Kongl. förslaget är emellertid författares rätt till ett sådant bidrag så att säga suspenderad till förmån för den periodiska skrift, som förvärfvat sig rätt till detsamma; och det torde vid sådant förhållande vara rigtigt, att vid aftryck af en dylik uppsats i främsta rummet skriftens titel och ej författarens namn uppgifves.

Vid aftryck ur andra skrifter synes det deremot lämpligt, att hänvisning bör ske till den författare, hvars arbete begagnats.

Utskottet har på grund häraf ansett denna § böra utgå och i stället tillägg göras till de olika paragrafer, som handla om lofligt aftryck ur andras arbeten, innefattande bestämmelse derom, att, då aftryck ur periodisk skrift göres, skriftens titel och i andra fall författarens namn bör uppgifvas.

14 §.

Utskottet är af den åsigt, att den rätt, hvarom i 2 kap. är fråga, ej sammanfaller med författares i 1 § omförmälda utgifningsrätt. Äfven om författare till annan öfverlåtit sistberörda rätt, är det icke den, som erhållit en dylik öfverlåtelse, utan författaren sjelf, som det tillkommer att bestämma om ett arbetes offentliga uppförande. För att tydligen uttrycka detta, har någon ändring af paragrafens första moment egt rum.

Vid sådant förhållande har det i 3 mom. begagnade uttrycket »arbetets egare» ansetts mindre lämpligt och kunna medföra någon tvetydighet, hvadan detsamma blifvit utbytt mot »författare». Att under

detta ord inbegripes äfven den, som i förevarande afseende innehar författarens rätt, torde vara så tydligt, att något bestämdt stadgande derom ej erfordras.

Då Utskottet af skäl, som under 23 § här nedan anföres, ej ansett lagen böra gifvas någon inskränkande retroaktiv verkan, har sista punkten af 3 mom. uteslutits.

15 §.

Här föreslagna stadgande, att rätten att bestämma om ett arbetes offentliga uppförande i allmänhet upphör med författarens död och att sådant uppförande derefter är hvem som helst medgifvet, torde vid närmare betraktande befinnas mindre lämpligt. Ett arbetes uppsättande för skådebanan medför ofta betydliga kostnader och för att med någon säkerhet kunna påräkna ersättning härför och derjemte för det honorarium en författare för samtycke till arbetets uppförande kan betinga sig, torde en teaterföreståndare billigtvis kunna fordra, att han åtminstone under någon tid kan vara förvissad om uteslutande rätt att uppföra arbetet. Med författarens död skulle emellertid, då arbetet ej blifvit tryckt, en sådan rätt upphöra och då lätteligen kunde hända, att ett sådant dödsfall inträffade helt kort efter aftalets uppgörande, måste det föreslagna stadgandet medföra osäkerhet vid sådana uppgörelser och otvifvelaktigt i hög grad nedtrycka författarnes honorarier.

I stället för den vilkorligt medgifna skyddstiden af fem år från arbetets utgifvande i tryck, har Utskottet alltså ansett ändamålsenligt, att skydd i förevarande hänseende bestämmes till en tid af fem år från författares död, hvarigenom ofvan anmärkta olägenhet blefve undanröjd.

18 §.

Utskottets åtgärd att under särskilda paragrafer införa bestämmelserna i 13 § af det Kongl. förslaget föranleder jemväl en omskrifning af förevarande §.

20 §.

Såsom skäl för den här meddelade bestämmelsen, att lagen skall tillämpas ej blott på skrift af svensk medborgare, utan äfven på utländings skrift, som utgifves af svensk förläggare, har Herr Statsministern anfört, att den svenske undersåten alltid bör skyddas af den svenska lagen.

Rigtigheten af denna grundsats torde ej kunna bestridas, men att densamma skulle föranleda dertill, att man borde tillerkänna utgifvare af ett arbete, för det han är svensk undersåte, en annan och vidsträcktare rätt till samma arbete än den, som tillkommer dess utländske författare, kan Utskottet ej medgifva.

Ett dylikt stadgande skulle för öfrigt kunna medföra väsentliga olägenheter. Genom enskild öfverenskommelse med en svensk förläggare om hans skrifts utgifvande här i landet skulle hvilken utländing som helst, utan allt afseende på reciprocitet länderna emellan, kunna bereda sitt arbete samma skydd, som tillkommer svensk medborgares skrift, och om han läte detsamma här utgifvas samtidigt på svenska och sitt eget språk, blefve det i enlighet med 3 och 7 §§ fredadt från öfversättning till något af dessa språk under författarens lifstid och femtio år derefter. Uppenbart är hvilket band härigenom skulle läggas på den för vår bildning och andliga utveckling så vigtiga öfversättningsverksamheten, utan att någon motsvarande fördel för svenska författare derigenom bereddes; och olägenheten häraf skulle enligt Utskottets åsigt ingalunda uppvägas af den i de flesta fall säkerligen ringa vinst, som stadgandet skulle medföra för de svenska förläggarne. Derest Utskottets framstälda förslag om visst skydd emot öfversättning godkännes, och detta skydd genom konventioner utsträckes äfven till främmande skriftställares arbeten, synes det Utskottet, som om de svenska förläggarne derigenom skulle beredas skäligt tillfälle att genom aftal med vederbörande författare förskaffa sig erforderlig säkerhet för sin verksamhet på den utländska litteraturens område, äfven om de icke erhölle det vidsträckta skydd, som afses med ifrågavarande stadgande, hvilket Utskottet alltså ansett böra ur förevarande § utgå.

§ 22.

I enlighet med hvad Utskottet under 8 § här framföre anfört, har förevarande § blifvit här intagen.

§ 24.

Det förslag till Utsökningslag, som nu föreligger till Riksdagens pröfning, innehåller i 63 § stadgande derom, att hvarje rättighet, som kan öfverlåtas, må för innehafvarens gäld i mät tagas. Derest nu detta stadgande, såsom antagligt är, godkännes, skulle deraf följa, att författares rätt äfven till en outgifven skrift skulle kunna från honom ut-

mätas. Med hänsyn dertill, att en författares rätt öfver sitt arbete icke helt och hållet sammanfaller med annan eganderätt, utan att deri ingå äfven rent personliga intressen, hvilka måste beaktas, torde likväl på författarerätten ej böra tillämpas alla stadganden, som gälla rättigheter i allmänhet. I hög grad obilligt synes det Utskottet, om ett arbete, som vore af helt och hållet enskild natur, såsom dagboksanteckningar, bref eller dylikt, skulle mot författarens vilja få utgifvas. Herr Statsministern har också till statsrådsprotokollet uttalat den mening, att, innan författare ännu offentliggjort sitt arbete, rättigheten att öfver detsamma förfoga icke kan genom utmätning honom fråntagas. Af ofvan anförda skäl anser emellertid Utskottet, att ett bestämdt stadgande härom bör meddelas; och då 67 § i förslaget till Utsökningslag hänvisar till hvad i särskilda lagar eller författningar stadgas angående undantag från den allmänna regeln, att all egendom och hvarje rättighet, som kan öfverlåtas, må i mät tagas, anser Utskottet, att bestämmelse i sådant afseende bör i förevarande lag införas. Samma skäl, som gälla för en outgifven handskrifts undantagande från utmätning, gälla också för att densamma vid författares konkurs ej bör till hans borgenärer öfvergå, likasom hvad i förevarande afseende är anfördt om författare äfven eger tillämpning på hans enka och arfvingar.

En ny § i berörda syftning har alltså blifvit af Utskottet här införd.

25 §. (23 §.)

Att en rättighet, som i enlighet med gällande lag förvärfvats, ej utan särdeles vigtiga skäl bör förändras eller förminskas, torde vara en grundsats, som allmänneligen erkännes; och något särskildt vigtigt skäl, hvarför denna lag skulle ega en sådan retroaktiv verkan på äldre rättsförhållanden, har ej blifvit anfördt.

På en mängd redan ingångna förlagsaftal skulle ett stadgande i sådan syftning ingripa störande och åstadkomma förvecklingar; och att inskränka den rätt, som nu tillkommer en författare eller hans rättsinnehafvare att njuta obegränsadt skydd mot eftertryck af en skrift, derest en ny upplaga af densamma utgifves hvart tjugonde år, synes så mycket mindre erforderligt, som en sådan rätt väl endast i sällsynta fall lärer komma att begagnas, samt allmänhetens skäliga anspråk, att ett värdefullt arbete städse hålles tillgängligt och ej till följd af någon nyck hos författarens rättsinnehafvare undandrages densamma, är behörigen tillgodosedt genom föreskriften om nya upplagors successiva utgifvande.

Utskottet har deremot ansett rigtigt, att, då enskild rätt derigenom

ej förnärmas, förevarande lags bestämmelser om skydd för skrift böra tillämpas äfven på redan befintliga arbeten, då bättre och vidsträcktare rätt derigenom skulle tillkomma författare eller dennes rättsinnehafvare.

I enlighet med dessa åsigter har paragrafen erhållit en förändrad lydelse.

Vidare hafva utom de förkortningar, som föranledts af Utskottets åtgärd att införa en särskild paragraf angående beräkning af lagens tidsbestämmelser, mindre, här ofvan ej anmärkta redaktionsförändringar vidtagits i 12, 15 och 16 paragraferna af det Kongl. förslaget, hvarjemte paragrafföljden, med anledning af tre nya paragrafers införande, blifvit i viss mån ändrad.

Under åberopande i öfrigt af de motiv, som af Herr Statsministern anförts för de bestämmelser, hvari Utskottet ej föreslagit någon ändring, och med erinran att i det lagförslag, Utskottet går att förelägga Riksdagen, afvikelserna från och tilläggen till det Kongl. förslaget äro utmärkta med kursiv stil, får Utskottet härmed vördsamt hemställa,

1:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts proposition i denna del icke kan oförändrad bifallas, måtte för sin del besluta följande:

Lag angående eganderätt till skrift.

1 Kap.

Om skydd mot eftertryck.

1 §.

Författare vare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck *utgifva* sin skrift, ehvad den förut blifvit offentliggjord eller förefinnes endast i handskrift.

Till skrift hänföres i denna lag jemväl musikaliskt arbete, affattadt *i not-* eller annan teckenskrift, så ock naturvetenskap-

lig teckning, land- eller sjökarta, byggnadsritning eller annan dylik teckning eller afbildning, som ej är, efter sitt hufvudsakliga ändamål, att betrakta såsom konstverk.

Med tryck förstås en skrifts mångfaldigande på mekaniskt, fotografiskt eller annat likartadt sätt.

2 §.

Den enligt 1 § författare tillerkända rätt innebär äfven rättighet för honom att, med andras uteslutande, låta genom tryck *utgifva* sin skrift på annan munart af samma språk. Svenska, norska och danska anses i detta hänseende såsom olika munarter af samma språk.

3 §.

Skrift, som författare låter samtidigt utgifva på olika och å titelbladet uppgifna språk, varde ansedd såsom på hvartdera af dessa språk författad.

4 §.

Har författare vid utgifvandet af skrift genom tillkännagifvande på titelbladet förbehållit sig uteslutande rätt att föranstalta om öfversättning af densamma till ett eller flera uppgifna språk och har han, inom två år från den tid skriften först trycktes, sådan öfversättning utgifvit; vare under fem år från nämnda tid annan förbjudet att öfversättning deraf utgifva på det eller de språk, hvartill öfversättningsrätten sålunda blifvit förvarad.

5 §.

Den, som öfversätter skrift till annat språk, hafve för sin öfversättning, der honom ej enligt denna lag är förbjudet att öfversättningen genom tryck utgifva, den författarerätt, som i 1 § är nämnd, en hvar obetaget att med enahanda rätt göra annan öfversättning af samma skrift.

6 §.

Utgifvare af periodisk skrift, så ock af skrift, som består af sjelfständiga bidrag från särskilda medarbetare, anses såsom

författare af skriften i dess helhet; dock skall, der ej annorlunda blifvit aftaladt, författare af bidrag till sådan skrift, som i denna § nämnd är, vara berättigad att ett år *efter bidragets offentliggörande* detsamma särskildt utgifva.

7 §.

Författare må sin omförmälda rätt med eller utan vilkor eller inskränkning på *annan* öfverlåta. Gör han det ej, gånge den rätt vid författarens död öfver till hans rättsinnehafvare efter lag.

Den, som genom öfverlåtelse erhållit förlagsrätt till en skrift, må ej, utan uttryckligt medgifvande af författaren, utgifva mera än en upplaga och denna ej större än ett tusen *fem hundra* exemplar.

8 §.

Författarerätt vare gällande under författarens lifstid och femtio år *efter hans död.* Der två eller flera gemensamt författat en skrift, som ej består af sjelfständiga bidrag från särskilda medarbetare, räknas dessa femtio år från den senast aflidne författarens död.

9 §.

För skrift, utgifven af vetenskapligt samfund eller annan förening, som utesluter personlig författarerätt, så ock för skrift, som utgifves först efter författarens död, njutes skydd mot eftertryck i femtio år från det skriften först utgafs. Lag samma vare om skrift af författare utan uppgifvet eller under diktadt namn; dock att, der författaren före utgången af femtionde året från det skriften först utgafs, gifver sig till känna antingen å titelbladet till ny upplaga eller genom anmälan i Justitiedepartementet och tre gånger i allmänna tidningarna införd kungörelse, han då må njuta till godo den rätt, som i *8 §* sägs.

10 §.

Utgifves en skrift i flera afdelningar med inbördes sammanhang; då skall den i *9 §* nämnda skyddstid räknas från det år,

den sista afdelningen utgafs. Har en afdelning utgifvits senare än tre år efter den närmast föregående, varde skyddstiden för den äldre af dessa afdelningar, så ock för tidigare, räknad från det år, den sista bland de äldre afdelningarna utgafs.

11 §.

Der ej i Tryckfrihetsförordningen eller denna lag annorledes är stadgadt, vare såsom eftertryck förbjudet att, utan vederbörandes tillåtelse, annans skrift i *dess* helhet eller delvis *eller på annan munart utgifva*, så länge stadgad skyddstid derför ej förflutit.

Såsom eftertryck anses jemväl:

att, utan tillåtelse, annans skrift utgifves med oväsentliga ändringar, förkortningar eller tillägg, eller musikaliskt arbete utgifves omsatt för andra, flera eller färre instrumenter eller till andra stämmor, eller öfversättning utgifves af annans otryckta skrift;

så ock, att öfversättning utgifves i strid mot 4 §, eller *att* förläggare eller den, som tryckningsrätt till skrift å honom öfverlåtit, verkställer skriftens tryckning i strid mot förlagsaftalet.

12 §.

Förbudet mot eftertryck må ej utgöra hinder att vid författandet af nytt, i det väsentliga sjelfständigt arbete begagna tryckt skrift på det sätt, att ordagrant eller i sammandrag anföras delar deraf, som åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller ytterligare bearbetning.

Icke heller må såsom eftertryck anses, att delar af tryckt skrift eller, der den är af ringa omfång, hela skriften intages i sådan, ur flera arbeten hemtad samling, som göres för att tjena till bruk vid *andaktsöfning*, till undervisning i läsning, musik eller teckning *eller* till historisk framställning; *likasom ej heller att i musikaliskt arbete ord aftryckas såsom text.*

Då annans skrift sålunda begagnas, skall författaren uppgifvas, så framt hans namn finnes å skriften utsatt.

13 §.

Till eftertryck hänföres ej heller, att i periodisk skrift *intaga* ur annan sådan skrift hemtad uppsats; *dervid den nyttjade*

skriftens titel likväl skall uppgifvas. Vetenskapliga afhandlingar och vittra arbeten äfvensom andra uppsatser, så vida de äro af större omfång, må dock ej införas, om förbehåll mot eftertryck blifvit gjordt vid deras början.

2 Kap.

Om olofligt begagnande af skrifter för skådebanan.

14 §.

Dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete må ej offentligen uppföras utan samtycke af författaren eller den, som *i det afseende, hvarom i detta kap. är fråga, innehar författares rätt;* dock vare offentligt föredragande af sådant arbete tillåtet, der det sker utan utstyrsel för skådebanan.

Så framt ej annorledes är aftaladt, medför samtycke, som nämndt är, för den, som det erhållit, rätt att uppföra arbetet så ofta han för godt finner, men ej att någon rätt dertill på annan öfverlåta.

Författare vare, så vida ej annorlunda är aftaladt, icke förment att lemna slikt samtycke åt flera. Har *författare* åt någon lemnat uteslutande rätt att uppföra arbete, men denne under fem på hvarandra följande år ej deraf sig begagnat, är *författaren* oförhindrad att lemna samtycke äfven åt andra.

15 §.

Författares eller öfversättares *i detta kap. omförmälda rätt* gäller för hans lifstid *och fem år efter hans död.* Har författare eller öfversättare ej gifvit sig till känna, vare det, sedan fem år förflutit från det arbetet först uppfördes eller genom tryck offentliggjordes, en hvar tillåtet att samma arbete uppföra.

3 Kap.

Om påföljd af denna lags öfverträdande.

16 §.

Den, som gör sig skyldig till eftertryck, straffes med böter från och med tjugu till och med ett tusen kronor. Derjemte

hafve han till målseganden förbrutit upplagan och ersätte honom värdet af de exemplar deraf, som ej finnas i behåll, beräknadt efter boklådspriset för exemplar af den senast utgifna rättmätiga upplagan. Är arbete olagligt allenast till viss afskild del af det hela, skall hvad här är stadgadt tillämpas endast på denna del.

För den, som i strid mot *denna lag* uppför eller låter uppföra dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete, vare bot som ofvan är sagdt; och skall han i skadestånd till målseganden utgifva hela det belopp, som vid tillfället influtit, utan afdrag för kostnader eller för hvad af inkomsten kan belöpa på annat stycke, som vid samma tillfälle blifvit uppfördt.

Kunna nu sagda grunder för beräkning af skada genom eftertryck eller uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete icke följas, varde skadeståndet bestämdt efter annan grund, som pröfvas skälig. Lägsta belopp, hvartill skadestånd må sättas, vare femtio kronor.

17 §.

Alla uteslutande för den olofliga tryckningen af en skrift användbara materialier, såsom stereotyp- och andra plåtar samt formar, så ock för olofligt uppförande af dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete gjorda afskrifter skola tagas i beslag; och varde, der ej parterna annorlunda öfverenskomma, med det i beslag tagna så förfaret, att missbruk dermed ej kan ske.

18 §.

För underlåtenhet att, på sätt i 12 och 13 §§ stadgas, uppgifva författares namn eller titeln å periodisk skrift, vare straffet böter, högst ett hundra kronor.

19 §.

Hvad nu är stadgadt angående straff, skadestånd och egendoms förlust, gälle ock i tillämpliga delar för den, som, med vetskap om ett arbetes olaglighet, det till salu håller eller i riket till försäljning inför.

4 Kap.

Allmänna bestämmelser.

20 §.

Denna lag tillämpas på skrift af svensk medborgare; och kunna lagens bestämmelser, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras delvis eller helt och hållet gälla äfven för annat lands medborgares skrifter.

21 §.

Eges skrift af flera, skall samtycke, som erfordras för att tryckning eller offentligt uppförande lagligen må ske, lemnas af en hvar bland dem; dock vare i fråga om musikaliskt-dramatiskt arbete tillfyllestgörande att, då texten är det hufvudsakliga, samtycke lemnas af dennes författare och, i motsatt fall, af tonsättaren.

22 §.

Vid tillämpning af de i 4, 6, 8, 9, 10, 14 och 15 §§ gifna tidsbestämmelser inberäknas icke det kalenderår, under hvars lopp det förhållande inträffat, med afseende hvarå bestämmelsen meddelats.

23 §.

Ej må författares i denna lag stadgade rätt i afseende å skrift, som outgifven finnes i författarens, hans enkas eller arfvingars ego, för gäld i mät tagas eller vid konkurs till borgenärer öfvergå.

24 §.

Förbrytelse mot denna lag må ej åtalas af annan än målsegande.

25 §.

Härigenom upphäfvas förordningarna den 20 Juli 1855, angående förbud emot offentligt uppförande utan egarens tillstånd af dramatiskt eller för skådeplatsen författadt musikaliskt arbete, samt den 20 Mars 1876, angående eganderätt till skrift; *dock må denna lag ej verka inskränkning i den rätt, författare eller hans rättsinnehafvare, innan densamma trädt i kraft, i enlighet med äldre lag förvärfvat.*

Beträffande slutligen Kongl. Maj:ts förslag till *förordning rörande utsträckt tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk den 3 Maj 1867*, får Utskottet, som mot denna förordning ej har någonting att erinra, vördsamt hemställa,

2:o) att Kongl. Maj:ts proposition i denna del måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 Mars 1877.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

Reservationer:

af Herr *von Gegerfelt:* »Emot Utskottets förslag föranlåtes jag göra följande anmärkningar:

5 §.

Enligt 1, 2, 3 och 4 §§ är författare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck *utgifva* sin skrift, jemväl på annan mun-

art och samtidigt på flera språk, äfvensom i öfversättning. Denna författarens rätt, hvarom förslagets 1 kap. handlar, torde lämpligen så väl i 5 § som på de flera ställen samma rätt i nämnda kap. förekommer kunna benämnas *utgifningsrätt* i stället för författarerätt, hvilket senare uttryck måste anses omfatta jemväl den i 2 kap. omförmälda rätt, hvarom här icke är fråga.

6 §.

I denna § har Utskottet föreslagit en ändring i ändamål att tydligen uttrycka, det utgifvaren af här omförmälda skrifter ej må särskildt utgifva till desamma lemnade bidrag. Derigenom har dock ej den åsyftade tydligheten vunnits. Den, hvilken anses såsom författare af en »skrift i dess helhet», måste ock, der ej annorledes uttryckligen stadgas, anses såsom författare af hvarje dess särskilda del och följaktligen enligt ordalydelsen ega den rätt, Utskottet velat honom betaga. På grund häraf och då föreskrifterna i denna § icke synas erforderliga i afseende på annan periodisk skrift än den, som består af sjelfständiga bidrag från särskilda medarbetare, torde samma § böra lyda sålunda:

»Utgifvare af skrift, som består af sjelfständiga bidrag från särskilda medarbetare, anses såsom skriftens författare, dock utan rätt att sådant bidrag särskildt utgifva. Sedan ett år förflutit från det bidraget offentliggjordes, vare dess författare oförhindrad att sjelf utgifva detsamma.»

7 §.

På grund af anmärkningen vid 5 § torde 1 mom. böra lyda:

»Författare må sin utgifningsrätt med — — — — — — efter lag.»

Om en författare utan vilkor eller inskränkning på annan öfverlåter sin utgifningsrätt eller, såsom den i 2 mom. benämnes, förlagsrätten, måste han enligt ordalydelsen af sålunda slutade aftalet anses hafva öfverlåtit samma rätt hel och hållen. Följaktligen synes mig bestämmelsen i nämnda moment, enligt hvilken dylikt aftal skulle afse endast en upplaga af 1,500 exemplar, såsom stridande mot dylikt aftal, böra utgå och författare, om han önskar denna inskränkning i öfverlåtelsen, åligga att derom göra förbehåll. Föreskriften att endast en upplaga får utgifvas är dessutom ej tillämplig på stereotypiskt, litografiskt eller annat dylikt tryck, som vanligtvis verkställes efter hand, i den mån behof af

flera exemplar uppstår. Derest momentet bibehålles, torde föreskrift böra meddelas om tiden då författaren sjelf eger, utan hinder af öfverlåtelsen, ny upplaga utgifva.

§ 8.

På grund af anmärkningen vid 5 § torde 8 § böra lyda sålunda:

»Författares utgifningsrätt vare gällande under hans lifstid och femtio — — — — författarens död.»

9 §.

Då en skrift utgifves efter författarens död, synes skyddstiden böra beräknas från slutet af det år, under hvilket han aflidit. Enligt föreslagna stadgandet skulle icke allenast en snart tilländagående skyddstid för en outgifven handskrift komma att genom utgifvandet förlängas i femtio år, utan äfven skydd komma att meddelas åt handskrift, som redan under allmänhetens utgifningsrätt hemfallit.

På grund häraf och under åberopande af anmärkningen vid 5 §, hemställes om följande lydelse för 9 §:

»För skrift, utgifven af vetenskapligt samfund eller annan förening, som utesluter personlig utgifningsrätt, njutes skydd mot — — — — som i 8 § sägs.

För skrift, som utgifves sedan författaren aflidit, varde skyddstiden från hans död beräknad.»

10 §.

I följd af ifrågastälda förändringen i 9 § torde 10 § böra lyda sålunda:

»Utgifves en skrift — — — — då skall den i 9 § 1 mom. nämnda skyddstid — — — — afdelningarna utgafs.»

11 §.

För att undvika här förekommande uttrycken »förläggare» och »förlagsaftal», hvilka icke på öfriga ställen i förslaget begagnas för enahanda begrepp, torde, jemväl med anledning af anmärkningen vid 5 §, sista mom. böra lyda sålunda:

»så ock att öfversättning — — — — mot 4 §, eller att den, som utgifningsrätt till skrift på annan öfverlåtit, eller den, till hvilken sådan öfverlåtelse skett, verkställer skriftens tryckning i strid mot derom slutna aftalet.»

14 §.

I Utskottets förslag förutsättes visserligen, att föreskrifterna i 5 § och 1 mom. af 7 § äfven skulle vara tillämpliga på den i 2 kap. omförmälda rätt, men uttrycklig bestämmelse derom saknas. För tydlighetens och fullständighetens skull och med fästadt afseende på min hemställan om uteslutande af 2 mom. i 7 §, torde ifrågavarande § böra erhålla denna lydelse:

»Dramatiskt eller — — — — samtycke af författaren; dock vare — — — — skådebanan.

Så framt ej — — — — annan öfverlåta.

Författare vare — — — — åt andra.

Hvad i 5 och 7 §§ är stadgadt i afseende på utgifningsrätt till skrift, gälle ock i afseende på den rätt, hvarom i detta kap. är fråga.»

16 och 17 §§.

Lika obestridligt som det är, att den, som finnes saker till förbrytelse af ifrågavarande beskaffenhet, bör till målsegaren utgifva sin härigenom erhållna vinst och ersätta den skada, som derutöfver kan hafva blifvit denne senare tillskyndad, lika obestridligt torde det vara, att målsegaren icke bör på förbrytarens bekostnad göra någon vinst, hvilket dock i de flesta fall genom föreslagna bestämmelserna blefve förhållandet. Skada af eftertryck kan nemligen endast undantagsvis uppgå till mer än boklådspriset för försålda exemplaren efter afdrag för tryckningsoch försäljningskostnaden, hvilken lärer i medeltal uppgå till två tredjedelar deraf. Och om, med de i behåll varande exemplaren, der ej annorledes öfverenskommes, varder förfaret i likhet med hvad i afseende på de för den olofliga tryckningen användbara materialier är föreskrifvet, torde målsegarens rätt i detta hänseende vara fullt tillgodosedd. Är arbetet olagligt allenast till en del, synes mig målsegaren icke hafva giltigt anspråk på återstoden, aldraminst om af en hel volym endast en eller annan sida finnes olaglig. Enahanda anmärkning gäller föreskriften derom, att, vid olofligt uppförande af dramatiskt eller musikaliskt dramatiskt arbete, hela influtna beloppet, utan afdrag för kostnaderna och den

på annat stycke belöpande inkomsten, skall tillfalla målsegaren, hvars vinst sålunda ökas i den mån, han utan anmärkning låter de olagliga föreställningarna en längre tid fortgå. En förmildring af omförmälda bestämmelser torde desto hellre vara behöflig, som förbrytelser af ifrågavarande beskaffenhet, hvilka sällan om ens någonsin kunna undgå att upptäckas och af målsegaren, om anledning dertill finnes, beifras, följaktligen i allra flesta fall härröra af ovarsamhet eller missförstånd om lagens mening.

På grund häraf torde ofvan nämnda §§ böra erhålla denna lydelse:

»16 §. Den, som gör sig skyldig till eftertryck eller till olagligt uppförande af dramatiskt eller musikaliskt dramatiskt arbete, straffes med böter från och med Tjugu till och med Ett tusen kronor; och vare han derjemte pligtig att efter skälig beräkningsgrund såsom skadestånd till målsegaren utgifva den vinst, han genom företaget erhållit, samt ersättning för den förlust, som derutöfver pröfvas hafva blifvit målsegaren tillskyndad.

17 §. Den eftertryckta skriften samt alla uteslutande för den olagliga tryckningen — — — — ej kan ske.»

19 §.

En utrikes, i öfverensstämmelse med der gällande lag, tryckt skrift torde svårligen kunna kallas »olaglig», äfven om den icke må inom riket till salu hållas. Ej heller synes den, hvilken i riket inför sådan skrift, vara mera brottslig än den, som densamma från ort till annan inom riket transporterar; hvarförutan tillämpningen af ansvarsbestämmelsen i detta fall torde möta stora svårigheter, särdeles i afseende på ångbåtsbefälhafvare samt post- och jernvägstjenstemän. På grund häraf och med iakttagande af en utaf ifrågastälda ändringen i 16 och 17 §§ betingad jemkning i redaktionen, torde 19 § få denna lydelse:

»Hvad i 16 och 17 §§ är stadgadt, gälle ock i tillämpliga delar för den, som till salu håller, honom veterligen, olagligen inom riket eller utan författarens samtycke utrikes tryckt skrift.»

23 §.

Då en författare icke bör kunna tvingas att i tryck utgifva sin handskrift, synes mig stadgandet i denna § obestridligen billigt, så vidt det

afser hans lifstid; men ifrågasättas kan, huruvida ej borgenärerna efter hans död må ega att till godtgörande af sina fordringar utgifningsrätten framför sterbhusdelegarne begagna. Om än en större grannlagenhet vid utöfningen af denna rätt må förutsättas hos de närmaste, så kan denna förutsättning icke hafva tillämpning på aflägsnare arfvingar. Så vida denna anmärkning godkännes, torde följande lydelse kunna gifvas åt ifrågavarande §:

»Författares i denna lag stadgade rätt till skrift, som endast i handskrift förefinnes, må ej under hans lifstid tagas i mät för hans gäld eller vid konkurs till hans borgenärer öfvergå.»

af Herr Grefve *Mörner:* »Om äfven det af Kongl. Maj:t framlagda lagförslaget icke skulle kunna oförändradt bifallas, så torde icke heller de af Utskottet företagna ändringar eller tillägg kunna anses såsom börande till alla delar bereda lagen mera bifall, i hvilket hänseende jag får bemärka den lydelse, som gifvits åt 4, 7, 11, 14, 15 och 20 §§. Att, då jag icke gillar den föreslagna lagtexten, jag icke biträder motiveringen, torde falla af sig sjelft.»

af Herr *Lindgren*: »Lika med Utskottets pluralitet, kan ej heller jag tillstyrka antagandet af det i Kongl. Maj:ts proposition framlagda lagförslag oförändradt; och då den inom Utskottet verkstälda omarbetning deraf jemväl synes mig i flera hänseenden otillfredsställande, får jag, med hufvudsakligt instämmande i Herr Grefve Mörners reservation, äfven afstyrka Utskottets förslag, det jag anser böra före antagandet undergå en fullständig revision.»

af Herr *Sjöbring* mot Utskottets beslut, så vidt det afser införande af vidsträcktare skydd mot öfversättning än Kongl. Maj:ts förslag innehåller.

af Herr *Ribbing:* »I några punkter har jag ej kunnat instämma i det slut, hvartill Utskottet kommit. Dessa punkter, mot hvilka jag härmedelst får anmäla min reservation, äro följande:

1:o) Bibehållandet af den rubrik, den föreslagna lagen enligt Kongl. Maj:ts nådiga proposition skulle hafva: *Lag angående eganderätt till skrift.* Utan att lägga alltför stor vigt vid ord, må man dock ej förgäta, att falska benämningar alltid äro egnade att framkalla falska föreställningar om det benämnda. Synnerligen vid lagar må det med skäl anses vara af vigt, att så vidt möjligt begagna ett korrekt språk, då ett

felaktigt uttryck alltför lätt medför en felaktig lagskipning, hvilket naturligen i ännu högre grad är fallet om, såsom vid det föreliggande lagförslagets titel är händelsen, uttrycket är uppenbart vilseledande. Om eganderätt till skrift äro, så vidt jag kan finna, föga några andra lagbestämmelser af nöden, än de, som gälla angående eganderätt till annan lösegendom. Säkert är åtminstone, att hvarken den rätt, hvarom föreliggande förslag handlar, till sin natur är »eganderätt», ej heller »skrift» dess föremål. Hvilken den ifrågavarande rätten är, framgår otvetydigt af sjelfva begynnelseorden i förslagets 1 §: »författare vare berättigad att, *med andras uteslutande*, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift», eller, enligt den af Lag-Utskottet föreslagna redaktionen: »låta genom tryck utgifva sin skrift», och början af 12 §: »dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt arbete må *ej* offentligen uppföras *utan samtycke af författaren*». Det torde vara lika klart, att objektet för den sålunda bestämda rättigheten är ett, genom lagen sanktioneradt, författarens *anspråk*, fästadt vid skriften, ej denna sjelf, som att detta sålunda legaliserade anspråk eller den författaren med afseende på skriften tillerkända rätten så mycket mindre är någon eganderätt, som densamma såsom sådan träder in eller för författaren eger någon praktisk betydelse först, *när eganderätten, eller* åtminstone *besittningen* af skriften *öfvergått till annan*. Så länge skriften nemligen är i författarens hand, behöfves lika litet förbjudas dess tryckning eller eftertryckning af annan, som dess offentliga uppförande utan författarens samtycke, af det enkla skäl, att det ena, så väl som det andra är omöjligt. Med hänsyn till ett yttrande af Herr Statsministern i det, den Kongl. propositionen bifogade statsrådsprotokollet må för öfrigt anmärkas, att den ifrågavarande rättighetens föremål icke heller är ett andligt objekt, hvilket är klart redan deraf, att inga sådana äro föremål för rättigheter. Den rätt, hvarom det föreliggande lagförslaget handlar, är, såsom af förslagets hela innehåll otvetydigt framgår, hvad som vanligen i fråga om skrifter kallas utgifnings- eller förlagsrätt, samt rätt till offentligt uppförande af dramatiskt eller dramatiskt-musikaliskt verk. Med detta lagens föremål eller innehåll synes dess rubrik böra blifva antingen: *lag om utgifningsrätt af skrift och om begagnande af sådan för skådebanan*, eller ock, i fall den dervid i *första* rummet begagnade konstruktionen — som likväl eger full analogi med uttryckssätt, hvilket förekommer i § 1 mom. 3 af Tryckfrihetsförordningen — ej skulle gillas: *lag om författares rätt i fråga om (beträffande) utgifvande af skrift och begagnande af sådan för skådebanan.*

2:o) I sammanhang med hvad i förra punkten yttrats, anser jag det i § 5 (af lagförslaget sådant det af Utskottet är uppställdt och formu-

leradt) begagnade uttrycket: *den författarerätt, som i 1 § är nämnd*, böra utbytas mot: *den rätt*, eller *den utgifningsrätt, som* etc.; § 8 *författarerätt* böra heta: *utgifningsrätt;* § 9 i stället för *författarerätt* böra stå: *utgifningsrätt;* § 11 sista mom. *tryckningsrätt* förändras till: *utgifningsrätt.* Skälen till vidtagande af dessa förändringar i uttryck äro *dels* den tydlighet, som vinnes derigenom, att öfverallt, der samma rättighet är i fråga, ock begagnas samma uttryck för densamma och då helst det, som omedelbart framgår ur och hänförer till sig de ordalag, med hvilka rätten i fråga från början (§ 1) blifvit angifven; *dels* att uttrycket: *författarerätt*, enligt all analogi med likartade sammansättningar, betyder *all* den rätt, som tillkommer författare i hans egenskap såsom sådan, samt följaktligen omfattar mycket mer, än *den* rätt, som enligt föreliggande lag tillerkännes författare af en skrift.

3:o) § 11 af det Kongl. förslaget (motsvarande § 12 i Utskottets förslag) lyder:

»Förbudet mot eftertryck må ej utgöra hinder att vid författandet af nytt, i det väsentliga sjelfständigt arbete begagna tryckt skrift på det sätt,

— —

att delar af skriften eller, der den är af ringa omfång, hela skriften intages i sådan, ur flera arbeten hemtad samling, som göres för att tjena till bruk vid gudstjensten, vid undervisning i läsning, musik eller teckning, till historisk framställning eller annat dylikt ändamål;»

— —

I Utskottets förslag bibehålles i *sak* anförda stadgande (§ 12 mom. 2) i samma omfattning och såsom gällande äfven *hel skrift*, blott densamma är af ringare omfattning. Det har ej lyckats mig att finna något giltigt skäl till, att författare till skrifter af ringare omfång för dessa skola ega mindre skydd mot eftertryck, än det, som tillerkännes dem, hvilkas arbeten äro mera voluminösa. Ty icke kan ett sådant skäl anses vara gifvet i den af Utskottet anförda omständighet, att borttagande af den, författare i allmänhet tillerkända *rätt* ibland kan vara af *nytta* för andra. Följden af det, i sådan omfattning, som den föreslagna, angifna undantaget från det i § 11 lemnade skyddet mot eftertryck kan alltför lätt blifva den, att i sådana samlingar, som § omtalar, aftryckas stycken eller delar i deras helhet af en författares arbete, der blott dessa delar hvar för sig ej äro alltför långa (t. ex. ur utgifna kortare lyriska dikter, eller i musik satta sånger af en författare), ja, att hela arbetet, om det ej är stort, eller en hel afdelning deraf (en författares samlade dikter, ett helt häfte af en kompositörs musik) inryckes i »samlingen». Så står den författaren

aldeles rättslös mot eftertryck. Efter min tanke skulle detta ställe lämpligen kunna erhålla följande lydelse (med bibehållande i öfrigt deråt af Utskottets stilisation):

»Icke heller må såsom eftertryck anses, att enskilda ställen af annans tryckta skrift intagas o. s. v.»

4:o) Rubriken på 2 kap.: *Om olofligt begagnande af skrifter för skådebanan* synes mig ej hafva bort ur det Kongl. förslaget oförändrad bibehållas. I kriminallagar begagnas visserligen med allt skäl såsom rubriker ord, som beteckna brytande af rätt, ty just sådana handlingar och statens reagerande verksamhet mot dem utgöra föremålet för strafflagen. Deremot eger civillag till uppgift och föremål bestämmandet af rätt, och handlar endast så till vida och på det sätt indirekt om orätt, som af legaliserandet af en handling såsom berättigad *följer*, att dess motsats är oloflig. Ser man på det faktiska innehållet af ifrågavarande andra kapitel, utgöres detta lika väl af stadgande om rätt till skrifts begagnande för skådebanan och närmare bestämmande af sådan rätt, som första kapitlet handlar om rätt med afseende på utgifvande af skrift, och häri ändras intet af den omständighet, att den första satsen i § 14 är uttryckt i negativ form. Ej blott lagens natur och kapitlets innehåll fordra alltså en öfverskrift, uttryckande *lofligt* begagnande; samma fordran gäller ock med hänsyn till analogien mellan första kapitlet: »om *skydd* mot eftertryck», det är *rätt* för författare mot annan i afseende på *utgifvande*, och det andra: *rätt* i afseende på offentligt *uppförande*. Iakttages detta, skulle rubriken på andra kapitlet blifva antingen densamma, som i det Kongl. förslaget, men med *uteslutande* af ordet: »olofligt»; eller ock, i enlighet med det finska lagförslaget: *om rätt till begagnande af skrifter för skådebanan.*

5:o) I de delar af motiven, der uttryck begagnas, som strida mot hvad här ofvan i punkten 1 blifvit anfördt, har jag naturligen ej heller kunnat instämma.»

af Herr *Lyth*, mot Utskottets beslut, så vidt de afse 4, 7, 8, 9 och 12 §§ i det af Utskottet framlagda lagförslag.

af Herr *Philipsson:* »Föreliggande lagförslag är bygdt på så nya, för den svenska lagstiftningen hittills okända grunder, att det med lätthet låter förklara sig, att högst skiljaktiga meningar inom Utskottet kunnat yppas rörande ifrågavarande grunder. För min del har jag funnit mig föranlåten att uttala mina från Utskottets majoritets uppfattning afvikande åsigter i nedannämnda punkter.

§ 1.

Det uti Kongl. Maj:ts förslag, för författarerättens bestämmande, begagnade uttryck: »låta genom tryck *mångfaldiga* sin skrift» synes mig otvifvelaktigt böra föredragas framför det i Utskottets förslag använda: »låta genom tryck utgifva sin skrift»; hvarförutan, enär jag ansett nödigt att begränsa den i §:ens tredje moment innefattade förklaring af ordet »*tryck*» till hvad derom *i den nya lagen* förekommer, jag sökt att åt nämnda moment gifva en dermed öfverensstämmande redaktion. I enlighet med dessa åsigter torde §:en böra erhålla följande lydelse:

»*Författare vare berättigad att, med andras uteslutande, låta genom tryck mångfaldiga sin skrift, ehvad den förut blifvit offentliggjord eller förefinnes endast i handskrift.*

Till skrift hänföres i denna lag jemväl musikaliskt arbete, affattadt i not- eller annan teckenskrift, så ock naturvetenskaplig teckning, land- eller sjökarta, byggnadsritning eller annan dylik teckning eller afbildning, som ej är, efter sitt hufvudsakliga ändamål, att betrakta såsom konstverk.

Med tryck förstås i lagen äfven annat mekaniskt eller fotografiskt eller likartadt medel för en skrifts mångfaldigande.»

§ 2.

Lika med Utskottets förslag endast med den skilnad, att ordet *utgifva* utbytes mot ordet *mångfaldiga*.

§§ 3 och 4.

Inom Utskottet har jag visserligen biträdt den mening, som velat åt författare bereda öfversättningsskydd för någon kortare tid; men dermed har jag icke ansett öfverensstämmande att bibehålla det uti Kongl. Maj:ts förslag upptagna stadgande, att skrift, som författare låter samtidigt utgifva på olika och å titelbladet uppgifna språk, skall anses som på hvartdera af dessa språk *författad*. Vid sidan af öfversättningsskyddet blifver detta stadgande, för såvida ett *dylikt* skydd dermed åsyftats, alldeles öfverflödigt; men med detsamma synas mig dessutom i och för sig åtskilliga svårigheter vara förenade. Då skriften *på hvartdera språket* skall anses såsom *original*, så blifver visserligen *hvartdera originalet* skyddadt emot *eftertryck* under författarens lifstid och femtio år efter hans död; men, om han icke å hvartdera originalet gjort förbehåll emot

öfversättning till det eller de öfriga språken, eller, om han gjort sådant förbehåll, efter den femåriga skyddstidens utgång, är han utsatt för *den* olägenhet, att en särskild *öfversättning* från t. ex. det *tyska* eller *franska originalet* till *svenska* språket kan af annan person utgifvas. Skulle denna åsigt, hvilken öfverensstämmer med den uppfattning, som af en framstående kommentator af den tyska lagen af den 11 Juni 1870 blifvit uttalad, beträffande denna lags föreskrift om ett femårigt ömsesidigt öfversättningsskydd för arbeten, hvilka *samtidigt* utgifvits på olika språk (O. Wächter, »Das Autorrecht», pag. 208), icke godkännas, utan åt stadgandet gifvas *den tolkning*, att derigenom ett ovilkorligt skydd mot öfversättning *af lika lång varaktighet*, som sjelfva *författareskyddet* eger, blifvit gifvet, så komme sannolikt ganska snart, i synnerhet efter afslutande af konventioner med de stora kulturländerna, föreskriften att medföra de mest betänkliga förvecklingar, om hvilka man kan göra sig en föreställning genom att taga kännedom om förhandlingarne vid den tyska riksdagen, rörande förslaget till nyssnämnda lag. Dessutom torde böra framhållas, att den högst väsentliga skilnad i afseende å *skyddstiden* (författarens *lifstid* och *femtio* år efter hans död samt *fem* år) emellan de begge fallen att en öfversättning utgifves *samtidigt* med originalet eller utkommer inom *två* år derefter, icke väl motiveras af denna *korta* tidsskilnad.

Med anledning af hvad jag sålunda anfört, anser jag, att, med uteslutande af § 3 i Utskottets förslag samt med de förändringar i öfriga §§:ers nummerföljd, som häraf betingas, § 3 bör lyda sålunda:

> »*Vill författare sjelf föranstalta om öfversättning af sin skrift till ett eller flera uppgifna språk, göre å titelbladet härom förbehåll, och vare i det fall berättigad att, med andras uteslutande, dylik öfversättning utgifva under två år från det, då skriften först trycktes. Har författaren inom nämnda tid af denna rätt sig begagnat, vare annan förbjudet att, förrän fem år förflutit efter det, då skriften först trycktes, öfversättning deraf utgifva till det eller de språk, hvartill öfversättningen blifvit gjord. Är öfversättning af skriften samtidigt med densamma af författaren utgifven och tillkännagifvande derom meddeladt å titelbladet, vare öfversättningen då fredad mot annan öfversättning till samma språk under fem år från det, då densamma utgafs.*»

§ 7. (6.)

Lydelsen i Kongl. Maj:ts förslag: »Författare må sin omförmälda rätt med eller utan vilkor eller inskränkning öfverlåta på *en eller flere*»

anser jag vara att föredraga framför lydelsen i Utskottets förslag. Utbytet af orden »*en eller flere*» mot ordet »*annan*» kan jag ej förklara, då sistnämnda ord ju i lagstil icke är liktydigt med *en annan person*, utan har tillämpning å såväl *en* som *flera* personer. Deremot vinnes genom bibehållande af det i Kongl. Maj:ts förslag använda uttrycket den fördel, att de förändrade förhållanden emellan författare och förläggare, hvartill den nya lagstiftningen otvifvelaktigt skall komma att leda, och hvaraf tillämpning af hvad som i utlandet benämnes *delad förlagsrätt* äfven i vårt land skall blifva en följd, redan på förhand blifvit i lagen tillbörligen uppmärksammade. Bestämmelsen i § 2 derom, att de tre skandinaviska språken skola, i afseende å författarerättens tillgodonjutande, anses såsom olika munarter af samma språk, skall, efter afslutande af konventioner, sannolikt komma att framkalla *samtidiga* förlagsaftal emellan den *svenske* författaren och *särskilda förläggare* i de skandinaviska länderna om utgifvande af såväl skriftverk och tonverk som andra arbeten, hvarigenom begreppet om *delad förlagsrätt* vinner fullt användande.

Deremot anser jag det från Kongl. Maj:ts förslag upptagna stadgande rörande upplagas storlek, dervid dock en sifferförändring egt rum, just från synpunkten af författarens sanna fördel, böra uteslutas. Enligt mitt förmenande bör detta speciela stadgande, som faller inom området af den så kallade *förlagsrätten*, icke hafva sin plats uti den nu ifrågavarande lagen om eganderätt till skrift eller den egentliga *författarerätten*. Då lagen uttryckligen föreskrifver, att författaren må öfverlåta sin rätt *med* eller *utan* vilkor, likasom *med* eller *utan* inskränkning, så har härigenom en uppmaning blifvit ställd till vederbörande kontrahenter att städse med noggranhet öfverväga och fastställa öfverlåtelse-aftalets *omfattning*, dervid lagstiftaren icke bör förutsätta, att ett så vigtigt moment, som det om upplagors antal och storlek, skall komma att förbises. Beträder man åter *förlagsrättens* område, så finnas flera andra lika vigtiga detaljbestämmelser, som bort tillvinna sig uppmärksamhet.

Emellertid är det icke allenast nu åberopade skäl, som föranledt mig att afstyrka det ifrågavarande stadgandets införande i lagen, utan förefinnes härtill jemväl ett annat. Då nemligen den nya lagen icke uteslutande afser *skrifter* i detta ords *egentliga* bemärkelse, utan jemväl, under denna benämning, omfattar *musikaliska* och *andra* i § 1 omförmälda *arbeten;* men begreppet *upplaga* i afseende å största delen af dessa sistnämnda produkter af den andliga verksamheten är ganska obestämdt; så är det högst sannolikt, att den anmärkta föreskriften skulle komma att leda till rätt betydliga svårigheter. Uti den tyska lagen förekommer ej någon mot det ifrågavarande stadgandet svarande bestämmelse,

hvars tillstyrkande af Utskottet är ett resultat af den förseglade sedelns utslag; och jag har särskildt af den diskussion, som inom den tyska riksdagen fördes, i fråga om inrymmande i lagen af föreskrift beträffande *upplaga* af skriftverk, funnit stöd för min nu uttalade mening.

På grund af hvad jag sålunda anfört, torde, enligt min åsigt, förevarande § böra erhålla följande lydelse:

»*Författare må sin omförmälda rätt med eller utan vilkor eller inskränkning öfverlåta på en eller flere. Gör han det ej, gånge den rätt vid författarens död öfver till hans rättsinnehafvare efter lag.*»

§ 11. (10.)

Denna § bör, enligt min åsigt, erhålla följande lydelse:

»*Der ej i Tryckfrihetsförordningen eller denna lag annorledes är stadgadt, vare såsom eftertryck förbjudet att utan vederbörandes tillåtelse annans skrift i dess helhet eller delvis eller på annan munart trycka, så länge stadgad skyddstid derför ej förflutit. Ej varde eftertryck lofligt derföre, att oväsentliga ändringar, förkortningar eller tillägg vidtagas.*

Såsom eftertryck anses jemväl, då utan tillåtelse öfversättning utgifves af annans otryckta skrift, eller öfversättning utgifves i strid mot 3 §, eller förläggare eller den, som tryckningsrätt till skrift å honom öfverlåtit, verkställer skriftens tryckning i strid mot förlagsaftalet.

Likaledes anses såsom eftertryck, då utan tillåtelse musikaliskt arbete utgifves omsatt för andra, flere eller färre instrumenter eller till andra stämmor.»

§ 25. (23.)

Enär jag icke kunnat godkänna den af Utskottet anförda motivering för de förändringar, hvilka föreslagits uti Kongl. Maj:ts proposition rörande ifrågavarande författnings tillämpning, så har jag ansett förevarande § uti Kongl. Maj:ts förslag böra oförändrad antagas.»

af Herr *Wieselgren:* »Om, såsom jag tror, oförnekligt är, att en författare i denna sin egenskap är lika verksam antingen han nedskrifver sina tankar eller han framställer dem i ett muntligt föredrag, torde häraf böra följa, att det skydd, man vill bereda honom för åtnjutandet

af de ekonomiska fördelar, hvilka af hans nämnda verksamhet kunna betingas, lika väl bör komma honom till godo i senare som i förra fallet. Den tankeverksamhet, det förberedande arbete, som ligga till grund för och i sin mån möjliggöra det fria oskrifna föredraget, behöfva icke vara mindre, ej heller af annat slag, än det, hvars resultat fixeras i en skrifven och genom tryck offentliggjord framställning; och det olika *sättet* för arbetsproduktens offentliggörande bör väl icke kunna framställas såsom grund för olika lagbestämmelser i fråga om tillvaratagandet af upphofsmannens »eganderätt» eller, om man hellre så vill, hans arbetslön.

Det har visserligen invändts, att »först sedan tanken genom dess nedskrifvande blifvit till sin form bestämd och stadigvarande fästad vid ett yttre föremål», det med rätta kunde åt den sålunda uppkomna handskriften gifvas eganderätts helgd; och man har sökt styrka påståendet genom påpekande af omöjligheten, att, innan nedskrifvandet skett, afgöra hvad som rätteligen vore föremål för eganderättsskyddet. Må vara, att ett dylikt afgörande i något enskildt fall verkligen skall visa sig omöjligt — jag anser likväl principielt origtigt, att lagen på sådana grunder förvägrar skydd åt den, som i oskrifna muntliga föredrag framlägger resultatet af ett måhända långvarigt och mödosamt arbete, under det den tillerkänner det åt snabbskrifvaren, hvars hela åtgörande inskränker sig till ett mekaniskt återgifvande af den förres, utaf hans öra uppfångade ord. Derjemte gäller skälet om bevisningens omöjlighet åtminstone icke de fall, der upptecknaren, helt upprigtigt, sjelf å titelbladet utsätter af hvem föredragen äro hållna; och detta torde dock blifva det vanligaste, enär utsättandet af endast utgifvarens namn väl sällan skulle åstadkomma den åtgång och deraf härflytande vinst, som med föredragens utgifvande klarligen vore åsyftad.

Deremot kan i fråga om fastställandet af dylikt skydd en skilnad göras mellan olika slag af muntliga föredrag. Likasom genom Tryckfrihetsförordningens föreskrifter vissa slags skriftalster äro förklarade för allmän egendom, den en hvar eger att genom tryck utgifva, gifves det ock muntliga föredrag, hvilka på grund af de ämnen, derom de röra sig, jemte sin betydelse för och sitt förhållande till det borgerliga samfundslifvet icke kunna tillerkännas bättre rätt än den, som för nyssberörda skriftalster bestämts. Den verksamhet, hvilken tages i anspråk för affattandet af protokollet, embetsskrifvelsen eller annan allmän handling, är icke på samma sätt individuelt fristående som den, hvilken tagit form i dikten eller tonstycket; och samma skilnad torde kunna göras i fråga om t. ex. ett andragande inom representationen och ett föredrag i estetik, ett tal vid ett valmöte och en vetenskaplig föreläsning. Det

allmännas kraf på ett fritt mångfaldigande af det offentliggjorda är af helt annat berättigande i det ena fallet än i det andra.

Också har lagstiftningen inom de länder, med hvilka vi i afseende å odling och andlig frändskap hafva mest gemensamt, gifvit vitsord åt denna uppfattnings riktighet. Den inom tyska riket sedan den 11 Juni 1870 gällande »Gesetz betreffend das Urheberrecht an Schriftwerken» etc., likasom danska lagen den 29 December 1857 om eftertryck m. m., norska lagen den 8 Juni 1876 om beskyttelse af den s. k. skrifteiendoms ret och det förslag till förordning angående författares och konstnärs rätt till alster af sin verksamhet, hvilket detta år förelagts Finlands ständer, ega, samtlige, bestämmelser, som afse att för upphofsman till vissa slags muntliga föredrag bereda samma skydd, i fråga om dessas mångfaldigande genom tryck, som, beträffande skrift, tillerkänts författare. Äfven i Kongl. Maj:ts ursprungliga förslag till författning i förevarande ämne hade ett stadgande i samma syfte erhållit en väl berättigad plats. Det torde derför icke förtyckas mig, om jag, som icke funnit mig öfvertygad af de skäl, på grund af hvilka det ifrågasatta stadgandet blifvit ur Kongl. Maj:ts nådiga proposition uteslutet, anser, att i slutet af 1 kap. af förevarande lagförslag bort tilläggas en § af följande lydelse:

> *Angående utgifningsrätt till predikan, föreläsning eller annat för uppbyggelse, undervisning eller förströelse hållet muntligt föredrag, vare lag såsom om skrift; men tal och andraganden, som förekommit under offentliga förhandlingar vid riksdag, kyrko- eller prestmöte, landsting, kommunalrepresentation, valmöte eller andra dylika sammankomster, må, utan hinder af denna lag, af en hvar genom tryck utgifvas.*

I hvad Herr von Gegerfelt anfört beträffande § *6*, Herr Philipsson i fråga om första mom. af § *7* och Herr Ribbing rörande ändring af rubriken till *2 kap.* ber jag att få instämma.

Hvad vidare angår förslagets *12* § har jag icke kunnat finna dess lydelse tillfredsställande. I likhet med Herr Ribbing anser jag högst oriktigt, att, såsom skett, beröfva skrift »af ringa omfång» det skydd mot fullständigt eftertryck, hvilket man gifvit de omfångsrikare skrifterna. Men äfven dessa senare äro genom det i §:ns följande rader medgifna »samlings»-privilegiet väl mycket prisgifna åt en hvar, som af detsamma vill begagna sig »för eget väl och andras bästa» — blott icke författarens. Samlingsfriheten är endast beroende af en viss samlarens *afsigt;* och derest han å titelbladet gör tillkännagifvande om denna, står det honom fullkomligen fritt att ur särskilde författares arbeten utplocka det bästa och mest anslående, utgifva detta och dymedelst förskaffa sig

en vinst, som ju icke kan undgå att vålla de verklige egarne motsvarande förlust. Ingenting hindrar honom att utgifva sin samling i särskilda häften, och att i dessa på det för hans syften förmånligaste sätt anordna de »delar» af utaf allmänheten efterfrågade skrifter, hvilka i de rätte förläggarnes händer kanske ställa sig något dyrare; han behöfver blott å titelbladet upplysa, att hans samling, der den innehåller predikningar, andliga sånger m. m. dylikt, är gjord »till bruk vid andaktsöfning», der den åter består af sånger och andra tonstycken, »till undervisning i musik» o. s. v. Hurudan *den* samling skall se ut, som, att begagna lagförslagets ord, göres för att tjena »till historisk framställning» vet jag visserligen icke, men förmenar dock, att uttryckets oklarhet gör stadgandet förtjent af att här uteslutas.

En lika lätt föreburen som verklig afsigt att tjena det allmänna torde icke böra ensamt för sig vara nog för rättigheten att öfverskrida de i alla andra fall utstakade gränserna för författares rätt. Afsigten bör väl i någon mån kontrolleras, det allmännas behof vitsordas; i annat fall torde genom förevarande stadgande dörrarne öppnas för underslef, hvilka lagstiftningen visserligen icke velat hvarken framkalla eller gilla.

Utan att uppehålla mig vid det, så vidt jag förstår, olämpliga utbytet af ordet »Gudstjensten» mot »andaktsöfning», tillåter jag mig här anteckna den lydelse, ifrågavarande §, efter min mening, bort erhålla:

Förbudet mot eftertryck må ej utgöra hinder att vid författandet af nytt i det väsentliga sjelfständigt arbete begagna tryckt skrift på det sätt, att delar deraf ordagrant eller i sammandrag upptagas till granskning, belysning eller ytterligare bearbetning, eller vid historisk framställning anföras såsom prof, eller till bevis åberopas.

Icke heller må såsom eftertryck anses: att enskildt ställe af tryckt skrift intages i sådan ur flera arbeten hemtad samling, som i vederbörlig ordning antagits att tjena till bruk vid Gudstjensten eller till undervisning i läsning, musik eller teckning; likasom ej heller, att i musikaliskt arbete ord aftryckas såsom text.

Då etc. — — — — *utsatt.*

Slutligen har jag äfven i fråga om vissa bestämmelser i § *15* känt mig förhindrad att instämma i den åsigt, som blifvit af Utskottet såsom riktig vitsordad. I de lagstiftningar, hvilka tillerkänna författare uteslutande rätt att för viss tid förfoga öfver sina skrifters utgifvande i tryck eller uppförande å skådebana, är någon skilnad i tiden för rättighetens utöfvande å ena eller andra sättet icke stadgad. Svårt torde ock vara att för ett motsatt förfaringssätt uppvisa någon i och för sig håll-

bar grund. Man har emellertid i förevarande lagförslag ansett lämpligt att, långt mera än hvad i fråga om utgifningsrätt till skrift funnits vara billigt, inskränka den tid, under hvilken innehafvare af dramatisk författares rätt efter dennes död eger förfoga öfver uppförandet af hans arbeten. Någon ändring i det syfte, öfriga länders lagar, på sätt ofvan är antydt, för sin del hafva såsom rättvist godkänt, torde då icke med något hopp om framgång här kunna ifrågasättas; men mig synes dock, som om man icke *så* snäft, som skett, bort begränsa nu ifrågavarande förmån. Under förutsättning, att den dramatiske författaren under en lång lifstid hunnit tillgodogöra sig och de sina frukterna af sitt författarskap, betyder det måhända icke så mycket, om dessa frukter någon längre eller kortare tid efter hans död förbehållas åt hans efterlefvande; men skulle han deremot aflida, strax efter det han börjat eller *med framgång* börjat ett sådant författarskap, ställer sig förhållandet helt annorlunda. Och jag kan icke godkänna ett lagstadgande, hvars billighet helt och hållet beror på förutsättningen af en lång eller till och med *lika* lång lifstid för de författare, hvilkas rätt det här gäller att bestämma.

Äfven den anonyme författarens rätt synes mig vara i denna § väl starkt begränsad. En person kan af någon anledning, t. ex. genom sin embetsställning, vara tvungen att i sitt arbete för scenen iakttaga sträng anonymitet; men är då detta skäl nog för att till en tid af blott fem år inskränka hans rätt att draga vinst af sitt arbete? Om man icke anser anonymiteten såsom en förbrytelse, bör man väl icke heller låta dess följder få karakteren af ett straff.

Jag anser, att i båda de fall, förevarande § bestämmer en tidsfrist af *fem* år, denna bort åtminstone till *tio* år utsträckas.»

af Herr *Asplund:* »Då äfven jag nödgas härmed anmäla min reservation i åtskilliga delar af Utskottets ofvan afgifna förslag och sålunda öka det ty förutan redan nog stora antalet reservationer i denna fråga, är det mig kärt att åtminstone ej behöfva i *alla* dessa delar upptaga tid och utrymme med särskild utveckling af min skiljaktiga mening och skälen derför, utan kunna, med instämmande i hvad andra reservanter anfört, inskränka mig till en sådan utveckling blott i ett par punkter.

Jag får sålunda tillkännagifva, att jag instämt med Herr von Gegerfelt beträffande 6 §, 7 § 2 mom. och 9 §, äfvensom i anmärkningen mot det använda uttrycket »författarerätt» samt med Herr Wieselgren i yrkandet på skydd för vissa muntliga föredrag.

Min skiljaktighet i öfrigt från Utskottets förslag rörer väsentligen 12 § och i viss mån den 11:te.

Utom att den senare §:n, sådan den föreslås af Utskottet, synes mig i flera hänseenden, som jag ej här torde behöfva närmare påpeka, erfordra en enklare och tydligare ordställning, anser jag också det tillägg i afseende å musikaliska arbeten, som Utskottet vid denna § gjort, hafva lämpligare bort inflyta antingen i slutet af 12 § eller ock i en särskild § näst derefter.

Så väl 12 § i Utskottets, som den motsvarande 11 § i Kongl. Maj:ts förslag medgifver, ehuru på skiljaktigt sätt, en hvar rättighet att för vissa ändamål göra och i tryck utgifva så kallade »samlingsverk», det vill säga att ur andras verk uttaga och till en samling hopställa hvad för ändamålet synes tjenligt.

Helst skulle jag vilja alldeles undanrödja dessa i min tanke onödiga och alltså oberättigade ingrepp uti författares i öfrigt nöjaktigt erkända rätt. Jag kan nemligen ej finna, att det allmänna, för tillgodoseende af sina syften, behöfver medgifva en så beskaffad »kaparefrihet», såsom förstnämnda rättighet betecknande blifvit kallad; och otvifvelaktigt synes mig vara, att densamma, på författares bekostnad, mera tillgodoser en tilltagsen samlares intressen, än det allmännas. Men då jag för närvarande icke hyser ringaste förhoppning att kunna genomdrifva en så radikal åsigt som den om förslagets ogillande i denna del, skall jag inskränka mig att påyrka en större begränsning af berörda frihet, hvad musikaliska arbeten angår, än Kongl. Maj:ts och Utskottets förslag innehåller, utan att ingå i någon undersökning om lämpligheten af den förändring, Utskottet föreslagit.

Genom begge förslagen synes mig den musikaliska författarens eller hans förläggares rätt vara i betänklig grad undergräfd, då det står en hvar öppet att inom hvarje slag af musikaliska skapelser utsöka det bästa och mest omtyckta och utgifva det i en samling, allenast det sker med den omsigt, att samlingen kan anses vara gjord i det uppgifna syftet att t. ex. tjena till undervisning; något, som ingalunda torde kosta synnerlig möda att åstadkomma, då nästan hvarje sådan samling af musikalster kan i större eller mindre mån motsvara berörda ändamål. Är nu gärdet så uppgifvet, att sådana samlingar kunna i skilda delar upptaga allt, hvad som egnar sig för de egentliga musikskolornas omfattande undervisning, ända ned från den lägsta klassens elementära, till den högsta klassens konstnärliga, så kunna dessa samlingar, för långt billigare pris, än originalverken betinga, bjuda den musikidkande allmänheten allt, hvad den kan önska och derför jemväl, med afseende å dessa samlingars företräde att innefatta ett urval, vinna en ofantlig spridning och följaktligen, tvärtemot hvad i motiven till Kongl. Maj:ts förslag antages, tillskynda den

musikaliska författaren eller hans rätts innehafvare en känbar ekonomisk förlust.

På grund af hvad jag sålunda anfört, anser jag åtminstone en sådan förändring af 12 § i Utskottets förslag vara ytterst nödig, att rättigheten att utgifva samlingar till undervisning i musik inskränkes derhän, att samlingens innehåll allenast får lämpa sig för den elementära undervisningen i sådana allmänna skolor, der musikundervisningen ej är hufvudsak, eller med andra ord, att, på sätt i den för Tyskland gällande lagstiftning iakttagits, sådana samlingar ej få afse de egentliga musikskolorna.

För de ifrågavarande §§:s omskrifning i nu antydd rigtning, anser jag en återförvisning till Utskottet lämpligen böra ega rum, men jag framlägger dock här ett förslag till §§:s uppställning, sådan jag tänkt mig densamma. När jag dervid uteslutit hvad som säges om samling, som är ämnad att tjena till bruk för historisk framställning, så har det skett, enär jag ej kunnat inse behofvet af hvad härutinnan föreslagits.

11 §.

Der ej i Tryckfrihetsförordningen eller denna lag annorlunda är stadgadt, vare såsom eftertryck förbjudet att, utan vederbörandes tillåtelse, annans skrift i dess helhet eller delvis eller på annan munart af samma språk eller i öfversättning på ett främmande under stadgad skyddstid genom tryck utgifva, äfven om det sker med oväsentliga ändringar, förkortningar eller tillägg.

Såsom eftertryck anses jemväl, att någondera af dem, som med hvarandra träffat aftal om öfverlåtelse af rättigheten att genom tryck utgifva skrift, verkställer densammas tryckning i strid mot aftalet.

12 §.

Såsom eftertryck skall ej anses, om tryckt skrift på det sätt begagnas:

1. att delar deraf, hvilka i ett nytt, i det väsentliga sjelfständigt arbete åberopas till bevis eller upptagas till granskning, belysning eller ytterligare bearbetning, dervid ordagrant eller i sammandrag anföras;

2. att delar af skriften eller, der den är af ringa omfång, skriften i sin helhet intagas i sådan ur flera arbeten hemtad

samling, som göres till bruk vid Gudstjensten eller skolundervisningen; eller

3. att ord aftryckas i musikaliskt arbete såsom text.

Då annans etc. (lika med Utskottets förslag.)

13 §.

Vid tillämpning på musikaliskt arbete af hvad i punkterna 1 och 2 af nästföregående § stadgas, vare till sådan sjelfständig bearbetning, som i 1:a punkten afses, ej att hänföra ett musikstyckes omskrifning för annat instrument, annan stämma eller dylikt. Ej heller gälle stadgandet i 2:a punkten för annan samling, afsedd till bruk vid undervisningen i musik, än den, som allenast omfattar hvad som lämpar sig för sådana allmänna skolor, hvarest musikundervisning ej är hufvudsak.»

af Herr *Torpadie:* »Instämmande helt och hållet i den af Herr Wieselgren afgifna reservation, utbeder jag mig derjemte att såsom min särskilda mening få anföra, *dels* att jag icke kunnat biträda Utskottets beslut att tillstyrka antagandet af den uti 16 § af ifrågavarande lagförslag mot eftertryck föreslagna bötesbestämmelse. Högsta bötesbeloppet enligt 1864 års Strafflag utgör i regeln 500 kronor, och om än böterna i några få särskilda fall kunna höjas till 1,000 kronor, synes det mig så mycket mindre här vara skäl att stadga så höga böter, som ej blott de flesta förbrytelserna mot lagen om eganderätt till skrift påtagligen komma att begås af vårdslöshet eller bristande insigt om lagens rätta förstånd, än äfven bestämmelserna angående skadeersättning äro ovanligt stränga; i följd hvaraf jag inom Utskottet uttalat den åsigt, att stadgandet om bötesbeloppet i denna § bort ega följande lydelse »från och med 20 till och med 500 kronor;» *dels* ock att den i 19 § förekommande bestämmelse om straff för den, som med vetskap om ett arbetes olaglighet detsamma i riket till försäljning inför, efter mitt omdöme endast kommer att leda till förvecklingar och trakasserier, hvadan jag önskat densammas borttagande och paragrafens omskrifning på följande sätt:

»Hvad nu är stadgadt angående straff, skadestånd och egendoms förlust, gälle ock i tillämpliga delar för den, som, med vetskap om ett arbetes olaglighet, det till salu håller eller annorledes utsprider.»

af Herr *Brodén:* »Vid Lag-Utskottets utlåtande öfver Kongl. Maj:ts nådiga proposition N:o 17, innehållande förslag till lag angående egande-rätt till skrift, får jag anmäla min reservation rörande §§ 1, 7 (6), 13 (12).»

af Herr *Lundberg:* »De af Lag-Utskottet vidtagna förändringar i afseende å 1 och 2 §§, 6 § 1 mom. samt 12, 13, 16 och 18 §§ af Kongl. Maj:ts förslag hafva icke af mig godkänts; och har jag från hvad Utskottet tillstyrkt yttrat skiljaktiga åsigter i enlighet med följande redaktionsförslag:

1 §.

Författare vare — — — (lika med Kongl. Maj:ts förslag). En skrifts mångfaldigande på fotografiskt eller annat likartadt sätt anses lika med tryck.

3 §.

Skrift, som författare låter samtidigt utgifva på olika och å *titelbladen* uppgifna språk, — — —

7 § (6 § i Kongl. Maj:ts förslag).

Författare må sin omförmälda rätt med eller utan vilkor eller inskränkning öfverlåta på en eller flere. *Så vidt det ej skett,* gånge den rätt — — —

13 § (i Kongl. Maj:ts förslag).

I alla de fall, då, efter hvad i 11 och 12 (12 och 13) §§ sägs, aftryck göres ur annans skrift, *bör densammas titel eller, om skriften icke är periodisk, författarens namn,* så framt det finnes å skriften utsatt, uppgifvas.

2 Kap.

Om begagnande af skrifter för skådebanan.

14 §.

Dramatiskt eller musikaliskt-dramatiskt arbete må ej — — — (lika med Utskottets förslag) — — — för skådebanan. *Öfversättare anses för sin öfversättning lika med författare.*

Så framt ej annorledes är aftaladt — — —

15 §.

Författares i detta kap. omförmälda rätt — — — Har författaren ej gifvit sig till känna, — — —

23 §.

Författares uti denna lag stadgade rätt i afseende å *otryckt skrift* må, när *samma rätt* af författaren eller hans enka eller arfvingar innehafves, icke tagas i mät för gäld eller vid konkurs till borgenärer öfvergå.»

Herrar *Thomasson, Anders Persson* och *Magnus Jonsson* hafva begärt få antecknadt, att de i ärendets behandling inom Utskottet icke deltagit.

Stockholm, Ivar Hæggströms Boktryckeri, 1877.